

Leto XIX. Stev. 88

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJELJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOI 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

DRUGI DAN BIVANIA PREDSEDNIKA TITA V TURČIJI

Predsednik Tito je položil venec v mavzoleju Kemala Atatürka - Kosilo pri predsedniku Bajarju - Sprejem šefov diplomatskih misij - Predsednik Bajar priredi banket - Danes velika vojaška parada

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Ankara, 13. aprila. — Danes ob 10. po tukašnjem času (ob 9. po našem) je položil predsednik Tito venec v mavzoleju Atatürka. Ob 9.45 je prišel iz Hardžija kioska, vile, kjer stanuje. Na sebi je imel temnomodro maršalsko uniformo in Red svobode. Bil je dobre volje, vder in nasmejan. Sedel je v velik reprezentativni Cadillac, avto predsednika republike Turčije, ki ga le-ta uporablja samo za najvišje goste. Avto je brez številke. Na njem sta vihrali dve z zlatom obrobljeni jugoslovanski zastavi.

Potlej so sedli v avtomobile člani spremstva predsednika Tita: državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, jugoslovanski veleposlanik v Ankari Mišo Pavičević, generalni tajnik predsednika republike Jože Vilfan, generalmajor Milan Zečeli, generalmajor Miloš Šumonja, viceadmiral Josip Černi in svetnik v državnem tajništvu za zunanje zadeve Ranko Zec. vsi slavnostno oblečeni.

Ljudstvo pozdravlja Tita

Takoj, ko je avto s predsednikom Titom zapustil velik vrt vile Hardžija kiosk in prispel na ulico, se mu je priključilo častno spremstvo desetih motociklistov. Kolona avtomobilov je odpeljala proti mestu, proti mavzoleju Kemala Atatürka. Vozila je pod dvema slavolokoma, okrašenima z jugoslovanskimi in turškimi zastavami in oljčnimi vejicami. Po vsej poti je vihralo mnogo naših in turških zastav, čez cesto pa je bilo napetih več napisov »Dobrodošli«, nekateri v našem, drugi pa v turškem jeziku.

Vzdolž poti so stali ljudje, ki so mahali predsedniku Titu v pozdrav, on pa jim je odzdravil. Kolona avtomobilov je počasi vozila po ankarskih ulicah, potle pa je zapeljala na hrib Ješil Tepe, kjer stoji mavzolej Kemala Atatürka.

Venec sta nosila dva narodna heroja

Ob vhodu v mavzolej je bil postrojen častni bataljon turške vojske. Tu je bilo zbrano več turških, naših in tujih novinarjev, fotoreporterjev in filmskih smelceev.

Ko je predsednik Tito stopil iz avtomobila, je poveljnik častnega bataljona zapovedal »mirno«. Predsednik Tito je pregledal častni bataljon, potem pa je s člani ožjega spremstva odšel po stopnicah v mavzolej. Po prvih stopnicah prides na kakih 250 m dolgi in 15 m široko marmornato pot. Pri vhodu sta dva spomenika. Spomenik na levi strani predstavlja turške kmete, vojsko in inteligenco, spomenik na desni pa je simbol minulosti, sedanosti in bodočnosti Turčije. Na levi in desni strani te marmornate poti so stali v razdalji po 15 m oficirji turške vojske, ki so pozdravljali predsednika Tita.

Pot drži naprej na veliko marmornato teraso. Na levi strani je grobnica, kjer je pokopan Kemal Atatürk.

Na marmorni terasi, ob stopnicah, držočih v mavzolej, sta stala dva narodna heroja, polkovnik Luka Vučinić in polkovnik Boža Jovanović v pelkovi. Bila sta v paradni uniformi z Redom narodnega heroja na prsni. Venec je bil iz krasnih rdečih vrtin z dvema trakovima z našo trobojnico. Narodna heroja sta ga odnesla v mavzolej, za njima pa je stopal predsednik Tito s člani svojega ožjega spremstva.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Stanje vremena danes ob 7: Medtem ko se je področje visokega zravnega pritiska nad Srednjo Evropo nekoliko razkrilo, se je nad vzhodnim Atlantikom močno ojačilo. Področje severno od Alp so zajele slabše frontalne motnje, katerih vpliv na južni strani pa bo oslabilen. V Jugoslaviji je bilo danes dopoldne jasno do delno oblačno vreme. Ob 10 je bila temperatura v notranjosti med 7 in 12 stopinjami, ob Jadranu pa do 14 stopinj. Najnižja nočna temperatura je bila v Slavoniji na Primorskem okoli 6 stopinj, v notranjosti pa do minus 4 stopinj. Povod je bila slana.
Vremenska napoved za sredo, dne 14. aprila: Se lepo vreme s povesno oblačnostjo, zlasti z višimi oblaki. Dnevna temperatura bo nekoliko višja (nekaj čez 15 stopinj), nočna pa bo okoli 0 stopinj. Tu in tam še nevarnost snega.

smelceev. Vsi so si prizadevali, da bi napravili čimveč posnetkov o tem zgodovinskem dogodku. Ob vrnitvi iz mavzoleja je predsednik Tita pozdravljala velika množica, stoječa vzdolž ceste, po kateri se je pomikala kolona avtomobilov.

Hardžija kiosk

Predsednik Tito se je s člani ožjega spremstva potem vrnil v vilo Hardžija kiosk. Vprašal sem turške novinarje, kaj pomeni Hardžija kiosk. Pojasnili so mi, da bi v dobesednem prevodu to pomenilo »Tuja vila«. Torej vila za najvišje goste iz tujine. Hardžija kiosk stoji natanko nasproti vili Cankaja, v kateri stanuje predsednik republike Turčije. Okrog vile Hardžija kiosk je velik vrt. V pritličju, kjer zdaj stanuje tov. Tito, je velika sprenjavnica, iz katere prides na levo v jedilnico, na desno pa v tri salone, prvi je velik, dva pa manjša. V prvem nadstropju so spalnice in knjižnica.

Intimno kosilo pri predsedniku Bajarju

Po vrnitvi iz mavzoleja Kemala Atatürka se je tov. Tito mudil v vili Hardžija kiosk dve uri. Ob 13. je odšel s svojim ožjim spremstvom na kosilo k predsedniku Turčije Djelalu Bajarju. Kosilo je bilo prirejeno v predsednikovi rezidenci v vili Cankaja. Udeležili so se ga s turške strani razen predsednika Bajara, predsednik turške Narodne skupščine Koraltan, predsednik turške vlade Menderes, zunanji minister Köprülü in generalni tajnik predsednika Turčije Muralah Ton. Popoldne ob

16. je bil sprejem za šefe diplomatskih misij v Ankari, ki so jih predstavili predsedniku Titu.

Velik banket

Nocoj je priredil predsednik republike Bajar v svoji rezidenci Cankaja za predsednika Tita velik banket. Večerja se je začela ob 20. Po njej se je ob 22.30 začel v rezidenci predsednika Bajara velik sprejem na čast maršala Tita.

Nadaljnji program

Predsednik Tito bo v sredo dopoldne obiskal turško vojno akademijo v Ankari. Popoldne bo na kosilu, ki ga priredi njemu na čast predsednik Narodne skupščine Koraltan v svoji vili Marmara kiosk. Jutri, v sredo, bo predsedniku Titu na čast prirejena velika vojaška parada turških oboževalnih sil na hipodromu v Ankari. Začela se bo ob 16. uri. V sredo zvečer priredi predsednik Tito v prostorih jugoslovanskega veleposlanštva v Ankari večerjo, ki se je bodo udeležili najvišji predstavniki Turčije s predsednikom Bajarom na čelu. Po večerji bo ob 22.30 sprejem, ki je nanj povabljenih mnogo predstavnikov turškega političnega in javnega življenja ter predstavnikov tiska.

V četrtek dopoldne bo imel državni tajnik za zunanje zadeve tov. Koča Popović tiskovno konferenco. V četrtek zvečer bo v državnem gledališču v Ankari

Nadaljevanje na 3. strani)

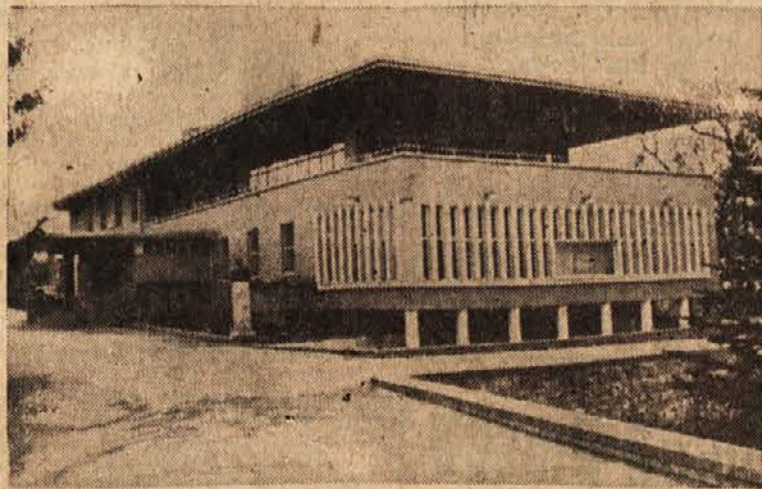
Predsednik Tito izročil predsedniku Bajarju Red jugoslovanske velike zvezde

(Od poseb. dopisnika »Borbe«)

Ankara, 13. aprila. — Predsednik Tito je nocoj izročil predsedniku republike Turčije Djelalu Bajarju Red jugoslovanske velike zvezde. To je naše najvišje odlikovanje, namenjeno poglavarjem držav. Slavnostna izročitev odlikovanja je bila na banketu, ki ga je predsednik Bajar priredil v čast predsednika Tita.

Razen Reda jugoslovanske velike zvezde je predsednik Tito izročil predsedniku Bajarju in njegovi soprogi svoja osebna darila in darila svoje soproge.

J. Smole.

Hardžija kiosk, kjer biva predsednik Tito med obiskom v Ankari

TISKOVNA KONFERENCA
PRI PODPREDSEDNIKU ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA SVETOZARU VUKMANOVIČU

KOMUNE NAJ ČIM BOLJ POMAGAJO KMETIJSTVU

Pri podpredsedniku Zveznega izvršnega sveta Svetozaru Vukmanoviču je bila danes konferenca s skupino novinarjev iz Beograda in drugih mest. Novinarji so zastavili podpredsedniku več vprašanj o perečih gospodarskih problemih.

Tov. Vukmanović se je dotaknil najvažnejših gospodarskih vprašanj in pomena njihovega obravnavanja v tisku. Govoril je zlasti o kmetijstvu. Poudaril je potrebo po temeljiti analizi tega področja našega gospodarstva in po široki razpravi o njem. Posebno je poudaril pomen kmetijskega združništva za nadaljnji razvoj proizvodnih sil naše vasi ter politike cen in kredita, namenjenega pospeševanju kmetijske proizvodnje. Poudaril je tudi važno vlogo komun, ki naj kmetijstvu na svojem področju čim bolj pomagajo.

voza. Letos bo treba naš izvoz še bolj povečati, da bi zagotovili potrebe našega uvoza, zlasti osnovnih surovin za našo industrijo in opreme za investicijsko graditev. Hkrati pa je treba ostriji boj proti kršitvi zakonitosti in vsem ostalim negativnim pojavom v delu zunanjetrgovinskih podjetij. Naloga tiska pa je, da takšno poslovanje nenehoma kritizira.

Na konferenci so govorili tudi o vprašanju investicijske graditve. V tej zvezi je tov. Vukmanović zlasti poudaril, da je škodljivo začeti graditi nove industrijske objekte. Vsa razpoložljiva sredstva je treba osredotočiti na glavne objekte, ki morajo začeti obratovati že letos. Razen ostalih perečih vprašanj so v razpravi posvetili veliko pozornost tudi družbenim planom okrajev.

Slovesen in prijateljski sprejem predsednika Tita v Carigradu

V prijateljski deželi

Predsednik republike Turčije Bajar, najvišji državni voditelj in ves turški narod so priredili predsedniku Titu veličasten sprejem. Brž ko je stopil predsednik Tito na turška tla, sta prišla do popolnega izraza prijateljstvo in spoštovanje, ki ju čuti turška javnost do maršala Tita in jugoslovanskih narodov.

Srečanje najvišjih državnikov naših dveh držav, čeprav je bilo prvo, je bilo srečanje dveh prijateljev, ki se poznata in katerih osebne zasluge so neprecenljive vrednosti za dosedanje plodno prijateljstvo obeh držav. Od tod izvira tudi tolikšna prisrčnost — saj sta se srečala državnik dveh dežel, katerih prijateljstvo je bilo skovano v praksi dosedanjega plodnega sodelovanja.

Prisrčno srečanje turških in jugoslovanskih državnikov ob toplih ovacijah ankarskega prebivalstva je dejansko izraz prisrčnosti in naravnega prijateljstva med narodi Turčije, Grčije in Jugoslavije. Tisto, kar nadse cenimo drug pri drugem, je neomajna odločnost in hrabrost v obrambi tako svoje neodvisnosti in miru kakor tudi naše skupne varnosti, naše vere vase in v prijatelje, v našo tradicionalno, več ko prijateljsko zvestobo. Topla dobrodošlica predsednika Bajara, pozdravne besede predsednika Tita, izmenjava misli in želja po napredku, vzdušje prijateljstva, spoštovanje in prisrčnost, s katero obkrožajo jugoslovansko delegacijo — vse to je izraz naravnega prijateljstva, ki se je rodilo v boju za mir in varnost na Balkanu.

Pred javno razpravo o kmetijstvu

Beograd, 13. apr. (Tanjug)

V zveznem Zavodu za kmetijsko planiranje pripravljajo gradivo, na podlagi katerega bo prišlo v Zvezni ljudski skupščini v javno razpravo vprašanje pospeševanja našega kmetijstva. V tej gospodarski panogi je treba urediti več važnih vprašanj. Med drugim bodo bržkone obravnavali vlogo kmetijskega združništva, po uveljavljenju nove uredbe o združenju, razširjeno reprodukcijo v kmetijstvu, povečanje proizvodnje za trg, cene kmetijskih pridelkov, kreditiranje kmetovalcev itd.

Velika zasluga naših državnikov je, da so, videč nevarnost, ki je grozila našim državam, znali — v skladu z željami naših narodov, da po vsej sili branijo neodvisnost, mir in mirno sodelovanje — najti v balkanskem paktu ustrezno obliko, ki je resda edinstvena tako po obliki kot po vsebini. Popolna enakopravnost in medsebojno spoštovanje oblik državne in družbene ureditve, ki so si jo narodi držav članic pakta sami zbrali — vse to je privedlo ne le do ohranitve miru v tem delu sveta, temveč tudi do zgraditve trdnih temeljev nadaljnega medsebojnega plodnega sodelovanja.

Nedvomno je ena izmed poglavitnih nalog tega sodelovanja skupno prizadevanje, da bi zagotovili neodvisnost vsake države članice. Neodvisnost in svobodni razvoj vsake izmed držav članic je poglavitni pogoj nadaljnje ohranitve miru v tem delu sveta. Na to nas opozarjajo vse dosedanje izkušnje, zlasti pa še napredni tistih, ki nam ne žele dobro, in sicer tako z vzhodnih, kakor tudi z zahodnih meja. Ti napadi namreč niso naperjeni samo zoper našo strnjeno enotnost, marveč predvsem proti naši neodvisnosti in svobodnemu razvoju.

Posebno pozornost zasluži pomen našega trojnega obrambnega sodelovanja za omiljenje mednarodne napetosti. Pozitivni delež tega sodelovanja v minulem razdobju je znan. Zdaj, ko po svetu prek pogajanj iščejo izhoda iz hladne vojne, je pomen balkanskega pakta, tega zgleda plodnega mednarodnega sodelovanja pri skupnem delu, da bi ohranili neodvisnost in mir — še večji. Zato bo Titov obisk v Turčiji, ki je ogromnega pomena ne le za balkanski pakt, temveč tudi za mir v Evropi, pozdravila vsa miroljubna svetovna javnost.

Sprejem v Ankari

Ankara, 13. apr. (Tanjug) Danes ob 17.15 po krajevnem času je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel v vili Hardžija kiosk načelnike diplomatskih misij, ki so akreditirane v Turčiji. Sprejema so se udeležili državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, jugoslovanski veleposlanik v Ankari Mišo Pavičević ter generalni tajnik predsednika republike dr. Joža Vilfan.

Predsednik republike Josip Broz-Tito z državnim tajnikom Kočo Popovičem v »belem vlak« , ki je jugoslovanske goste peljal iz Carigrada v Ankaru

Drugi dan bivanja predsednika Tita v Turčiji

(Nadaljevanje s 1. strani)
elavnostna predstava na čast predsednika Tita. Nanjo vabi turški zunanji minister prof. Köprülü. Predsednik Tito se bo mudil v Ankari tri dni. Turško glavno mesto bo zapustil najbrž v četrtek pozno ponoči in se odpeljal z »belim vlakom« v Istanbul, kjer bo ostal do nedelje. Vsi ankarski časniki so pri-

občili na prvih straneh daljša poročila in slike s prejema predsednika Tita v Ankari. V naslovih in podnaslovih navajajo glavno misel iz pozdravnih govorov predsednika Tita in predsednika Bajara o nadaljnji poglobitvi sodelovanja med Jugoslavijo in Turčijo.

»Vodilni ankarski dnevni »Zafer« je razen poročila o sprejemu objavil tudi poseben uvodnik z naslovom »Naš dragi gost maršal Tito«. Napisal ga je narodni poslanec in glavni urednik »Zafer« Muntaz Fajk Fenik. Ko pozdravlja prihod tov. Tita, izraža trdno prepričanje, da bo ta obisk pripomogel k utrditvi sedanjega prijateljstva med Turčijo in Jugoslavijo ter poglobitvi tristranskega sodelovanja.

LONDON PODPISAL KONVENCIJO O SODELOVANJU Z EOS Nesoglasja v francoski vladi

Pariz, 13. aprila (AFP). Vmesni odbor EOS je danes podpisal konvencijo o sodelovanju Velike Britanije z evropsko obrambno skupnostjo. Za Veliko Britanijo je podpisal konvencijo britanski predstavnik v severnoatlantskem paktu Christopher Steel, predsednik vmesnega odbora Herve Alphanand pa je podpisal konvencijo za francosko vlado. Konvencijo so podpisali v imenu svojih držav tudi italijanski, zahodnonemški, belgijski, nizozemski in luksemburški predstavnik v vmesnem odboru.

Predsednik interimnega komiteja EOS Herve Alphanand je podpisal danes sporazum, s katerim so določeni odnosi med Veliko Britanijo in EOS. Besedilo sporazuma bodo objavili šele jutri. Vendar dobro obveščeni krogi verujejo, da le-ta predvideva, da bo Velika Britanija obdržala v Evropi bi svoje enote, dokler bo obstajala sedanja napetost.

Britanska nota o oblikah sodelovanja z evropsko obrambno skupnostjo (EOS) je povzročila v francoski vladi velika nesoglasja. Degolovci in degolovski disidenti — člani vlade — so odločno nastopili proti britanskim jamstvom, o katerih sodijo, da so nezadostna in da potemtakem ni izpolnjen eden izmed poglavitnih pogojev francoske vlade, naj bi se začela razprava o ratifikaciji pogodbe o evropski armadi.

Razen degolovcev in degolovskih disidentov so izrazili nezadovoljstvo tudi radikal-socialistični ministri. Člani vlade, ki pripadajo omenjenim strankam, so imeli sinoči več sestankov, na katerih so obravnavali nastali položaj. Prav tako so imeli dolgotrajne razgovore s predsednikom

Britanska resolucija o razorožitvi

New York, 13. apr. (AFP) Britanski delegat v OZN Dixon je predložil večeraj razorožitveni komisiji pisni predlog, ki ga bodo proučevali v sredo na sestanku komisije.

Britanski predlog, ki ga podpirajo ZDA in Francija, predvideva ustanovitev pododpora za razorožitve v skladu z resolucijo o razorožitvi, ki jo je leta 1953 sprejela Generalna skupščina. V pododboru bi bili predstavniki Kanade, ZDA, Francije, Velike Britanije in Sovjetske zveze.

Tajna konferenca v Parizu

Pariz, 13. apr. (Reuter) V Londonu se je danes začela tajna konferenca predstavnikov petnajstih držav, katere cilj je sprejeti seznam strateškega gradiva, katerega izvoz v SZ in sateletske države je prepovedan.

»Predsednik prijateljske in zavezniške Jugoslavije, ugledni državnik, Njegova Ekselencija Tito je naš dragi gost in mi ga pozdravljamo s spoštovanjem in ljubeznijo v glavnem mestu Turčije. Ni treba dokazovati, da bo ta obisk krepil prijateljstvo med našima deželama. Ko pozdravljamo v Ankari uglednega predsednika prijateljske republike Jugoslavije, želimo zlasti poudariti, da bo ta obisk prispeval k okrepitvi miru,« zaključuje narodni poslanec Muntaz Fenik svoj uvodnik.

„Balkanski pakt je neomajen“ poudarja »General Anzeiger« v zvezi s Titovim obiskom v Turčiji

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, 13. aprila. Vsi nemški časniki so objavili danes vesti o obisku predsednika Tita v Turčiji.

Vladi naklonjeni »Die Welt« piše o čedalje plodnejših gospodarskih odnosih med Turčijo in Jugoslavijo. Leta 1952 je blagovna izmenjava med tema dvema državama znašala sedem milijonov dolarjev, 1953. pa je narasla na 87 milijonov. Časnik tudi objavlja vest iz Carigrada, da je predsednik Tito prejel povabilo grškega kralja naj obišče Grčijo.

Časnik svobodnih demokratov »General Anzeiger« objavlja na prvi strani komentar iz Carigrada z naslovom »Balkanski pakt je neomajen«. V njem je re-

čeno: »V diplomatskih krogih v Turčiji pripisujejo največji pomen obisku predsednika Tita. Uradno potrjujejo, da je ta obisk prišel o pravem času. Turčija je namreč najbolje izmed vseh držav spoznala, da je nova sovjetska mirovna ofenziva slepilo in da teži za tem, da bi pridobila na času. V Turčiji Moskva s svojimi diplomatskimi manevri ni prav nič dosegla. Ko Tito, prav v trenutku, ko je diplomatika igra Moskve dosegla vrhunec, krepko vztraja na balkanskem paktu, daje jugoslovanski predsednik s tem dragocen prispevek k stvari miru na svetu. Titov obisk potrjuje, da je balkanski pakt neomajen.«

R. Vujović

Trst o Titovi poti

Trst, 13. apr. (Tanjug) Vsi tržaški časniki poročajo danes o prihodu predsednika republike Josipa Broza Tita v Ankaru. »Primorski dnevnik« poudarja v velikem naslovu čez pet stoipcev, da je turški narod prisrčno sprejel poglavarja jugoslovanske države, zatem pa objavlja dobrodošlico predsednika turške republike Djelal Bajara ter odgovor maršala Tita. Časnik objavlja tudi izraze prijateljstva in naklonjenosti ankarskega prebivalstva.

Neodvisni »Corriere di Trieste« poudarja pomen obiska maršala Tita v Turčiji za nadaljnje pristno sodelovanje med balkanskimi državami, pripominjajoč, da bo imel predsednik FLRJ vrsto pomembnih razgovorov s turškimi državniki. Časnik opisuje tudi slovesni sprejem, ki so ga priredili poglavarju jugoslovanske države.

Odmev v New Yorku

New York, 13. apr. (Tanjug) Newyorški tisk označuje obisk predsednika republike Josipa Broza Tita v Turčiji kot znak nadaljnega zblizanja članic balkanskega pakta.

»New York Times« piše, da je poglavar Jugoslovanske države, brž ko je prišel v Ankaru, izrekel priznanje zaveznitvu Turčije, Grčije in Jugoslavije. »New York Times« poroča tudi o velikih simpatijah, ki jih v Turčiji goje do Jugoslavije, poudarjajoč, da bo obisk predsednika Tita prispeval k nadaljnji krepitvi takšnih odnosov.

»New York Herald Tribune« pa poudarja, da sta poglavarja jugoslovanske države sprejela predsednik republike Turčije Djelal Bajar in predsednik turške vlade Menderes.

Razgovori treh preloženi

Pariz, 13. apr. (AFP) V diplomatskih krogih se je zvedelo, da so pripravljene razgovori med predstavniki treh zahodnih vlesil, ki naj bi se začeli jutri v Parizu, ugodeni do četrtka. Na teh sestankih se bodo razgovarjali o vprašanju Daljnega vzhoda, zlasti o Indokini.

SPOROČILO O RAZGOVORIH DULLES-EDEN-CHURCHILL

Od Jugovzhodne Azije do atomske energije

Skupno poročilo o razgovorih je v Spodnjem domu prebral zunanji minister Eden — Laburisti soglašajo le z delom poročila, so pa proti kolektivnemu obrambnemu sistemu v Jugovzhodni Aziji

London, (Tanjug). V Londonu so bili danes zaključeni razgovori ameriškega zunanjega ministra Dullesa z britanskim zunanjim ministrom Edenom in predsednikom Churchillom. V skupnem poročilu, ki je bilo objavljeno po razgovorih, je rečeno, da so izmenjali gledišča ne samo o politiki o Jugovzhodni Aziji, temveč tudi o drugih problemih, med njimi tudi o vprašanju miroljubne uporabe atomske energije na temelju Eisenhowerjevega načrta.

V poročilu je nadalje izraženo obžalovanje, ker so komunistične enote v Indokini pred ženevsko konferenco okrepile dejavnost proti enotam Francoske unije. Poročilo ugotavlja, da ta dejavnost ogroža mir in varnost vsega področja Jugovzhodne Azije in Zahodnega Pacifika, »kjer imata naša dva naroda in druge prijateljske ter zavezniške države življenjske interese.«

Nadalje je v poročilu izražena pripravljenost ZDA in Velike Britanije, da skupaj z drugimi zainteresiranimi državami sodelujeta pri izmenjavi gledišč o »mož-

nosti vzpostavitve kolektivne obrambe v okviru Ustanovne listine OZN, da bi tako zagotovili mir, varnost in svobodo Jugovzhodne Azije in Zahodnega Pacifika.«

Upamo, je rečeno v poročilu, da bo ženevska konferenca privedla do vzpostavitve miru v Indokini.

Poročilo tudi navaja, da so obravnavali razvoj na področju atomske energije, in pripominja, da so Sovjetski zvezi izročili konkretni predlog glede vprašanja miroljubne uporabe atomske ener-

gije. Vendar doslej še niso sprejeli odgovora sovjetske vlade.

Na koncu je poudarjeno, da je britanski predstavnik v OZN ob podpori predstavnikov ZDA in Francije predlagal, naj bi čimprej sklicali sestanek pododpora komisije OZN za razorožitve.

To poročilo je popoldne prebral v Spodnjem domu zunanji minister Eden. Vendar ga parlament ni soglasno potrdil. Ko je zunanji minister prebral odstavek o vzpostavitvi kolektivnega obrambnega sistema v Jugovzhodni Aziji, je bilo iz opozicijskih klopi slišati vzklize: »Sramota« in »Druga Koreja«.

Odgovarjajoč na vprašanja vodje opozicije Attleeya, ki je poudaril, da bi bila za ustanovitev zveze zoper agresijo v Jugovzhodni Aziji temeljnega pomena enotnost azijskih držav, je Eden dejal, da je treba po mnenju obeh vlad v Jugovzhodni Aziji vzpostaviti sistem, podoben organizaciji atlantskega pakta v Evropi.

Parlament je enodušno odobril tisti del poročila, ki se nanaša na razgovore o atomski energiji. Vodja opozicije Attlee je poudaril, da opozicija pozdravlja akcijo, ki so jo sprožili v zvezi z atomsko energijo. Za Attlejem je govorilo še nekaj laburističnih poslancev, ki so izrazili svoje nesoglasje z osnutkom pakta v Jugovzhodni Aziji. Aneurin Bevan je sodil, da bo imela britanska javnost ta del poročila za »kapitulacijo britanske vlade pred ameriškim pritiskom.«

Pred odhodom v Pariz je ameriški zunanji minister izjavil, da je z razgovori silno zadovoljen.

Dulles v Parizu

Pariz, 13. aprila (AFP). Zunanji minister ZDA Dulles je nocoj prispel z letalom v Pariz. Danes ne bo imel s francosko vlado nobenih uradnih razgovorov. Jutri dopoldne se bo sestel v Quai d'Orsay s francoskim zunanjim ministrom Bidaultom. Sestanka se bodo udeležili strokovnjaki, ki spremljajo Dullesa ter izvedenci francoske vlade. Dulles bo jutri zvečer odpoval v Washington z osebnim letalom predsednika Eisenhowerja.

Po prihodu na pariško letališče je Dulles izjavil, da morajo vsi, ki so zaskrbljeni spričo položaja v Daljnem vzhodu, izpričati svojo enotnost z iskanjem skupnega cilja.

Z VSEH STRANI SVETA

PONDICHERY Spopad med policijo in demonstranti

New Delhi, 13. aprila. (Reuter) Po nenradnih poročilih, ki so prispela v New Delhi, je bilo med izgradnjo v neki vasi, oddaljeni 11 km od Pondicheryja, sinoči raznelih 8 oseb v hipu, ko je francoska kolonialna policija začela streljati na demonstrante. Policija je bila baje na indijskem ozemlju, ko je začela streljati. To bodo sporočili indijski vladi, od katere bodo zahtevali, naj pošlje francoski vladi protestno noto.

KOREJA Hull v Seulu

Seul, 13. aprila. (AFP) Poveljniki obojevojenih sil Združenih narodov v Koreji general John Hull je danes prispel iz Tokia v Seul. Po prihodu je Hull izjavil, da bo s predsednikom Sing Man Rilem proučil južnokorejsko zahtevo, naj pošljejo ZDA Južni Koreji finančno pomoč, s katero bi lahko povečala svoje oborožene sile. Hull je pripomnil, da bi bil južnokorejski načrt o povečanju vojskih enot na 40 divizij brez tuje pomoči neuresničljiv.

IRAN Konferenca francoskih diplomatov

Teheran, 13. aprila. (AFP) Po konferenci francoskih diplomatskih predstavnikov v deželah Srednjega vzhoda, ki je bila danes zaključena, je francosko veleposlanstvo v Teheranu izdalo sporočilo, v katerem poudarja, da je imela konferenca poseben pomen spričo razmer na tem področju.

SIRIJA Stavka v Alepu

Damask, 13. aprila. (AFP) Danes je začelo streljanje v Alepu 5000 tekstilnih delavcev, ki zahtevajo zvišanje mezd. Policija je razkazala delavce, ki so demonstrirali. Toda stavka se kljub temu posredovanju nadaljuje.

AVSTRALIJA Zadeva Petrov

Canberra, 13. aprila. (Reuter) Nek visoki avstralski funkcionar je izjavil, da je bil tretji tajnik sovjetskega veleposlanstva v Avstraliji, Vladimir Petrov, ki je prošil za politično zatočišče, načelnik sovjetske obveščevalne službe v Avstraliji.

BURMA Boji s kuomintangovci

Rangun, 13. aprila. (AFP) Kuomintangske čete v Burmi in kazenski uporniki so vsjeraj brezuspešno napadli burmanske enote, začenši pa so se morali umakniti proti sinjski meji. V bojih je padlo 60 kuomintangovcev. Burmanska letala obstrinjajo umikajoče se kuomintangske čete.

ZDA Truman napadel McCarthyja

Fulton (Missouri), 12. aprila. (AFP) Nekdanji predsednik ZDA Harry Truman je v svojem govoru na skupščini v Fultonu odločno na-

stopil proti vsem, ki se razglašajo za varuhe ameriške svobode, v resnici pa se porušujejo iz vseh tistih ustanov, o katerih brezobzirno trdijo, da jih hočejo zaščititi.

Truman ni omenil nobenega imena, je pa jasno meril na senatorja McCarthyja, ko je dejal, da je med njimi nekdo, ki hoče z neštetiimi blaznimi obdolžitvami omajati vero Američanov v poštenost njih vlade, vojske, šol in cerkev, njih sindikatov in tiaka.«

Preiskava proti znanemu atomskemu strokovnjaku

New York, 13. aprila. (AFP) »New York Times« in »New Herald Tribune« poročata, da je bila uvedena preiskava proti profesorju Robertu Oppenheimerju, onemu izmed najuglednejših atomskih znanstvenikov. Preiskavo bo vodila posebna komisija pod vodstvom nekdanjega ameriškega vojnega ministra Gordona Graya.

Profesor Oppenheimer je med drugim obtožen, da je vzdrževal stike s komunističnimi organizacijami, da je v atomskem središču Los Alamos, kjer je bil med drugo svetovno vojno upravnik, nameščal komuniste, da ameriških oblasti ni obvestil, da se je nanj obrnil neki agent, da bi dobil znanstvena obveščila za SZ in da je odločno nasprotoval izdelavi vodikove bombe.

INDIJA Radioaktivni pepel v Kalkuti

New Delhi, 13. aprila. (Tanjug). V Kalkuti so odkrili radioaktivni pepel, ki izvira kakor trdijo, od eksplozije vodikove bombe. Pepel so odkrili na krikih dveh letal in se je bržčas

prilepil nanje v veliki višini. Prah ima le majhno radioaktivno moč, ni nevarna in ga bodo porabili za znatne vrste raziskave.

Prvo državno posojilo

New Delhi, 13. aprila. (Tanjug) Indijska vlada je sinoči razpisala prvo državno posojilo za izpolnitev nacionalnega plana »Posojilo« — je rečeno v vladnem razglasu — pomeni poziv vsem državljanom, naj sodelujejo v veličastnih naporih za izgraditev nove Indije, in je hkrati dokaz, da je Indija pripravljena izgraditi državo, da bi postala enotna, močnejša in srebnjaja.

GRCIJA Mostrarski odpoval iz Londona v Atene

Atene, 13. aprila. (Reuter) Danes je bilo tukaj uradno sporočeno, da bo imel grški veleposlanik v Veliki Britaniji Mostrars, ki je odpoval danes iz Londona v Atenah posvoztovanja v zvezi s ciprskim vprašanjem. Velika Britanija se doslej ni hotela neposredno pozajati z Grčijo o grških zahtevah glede Cipra. Mostrars je bil do bodo to vprašanje sprožil na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN.

DANES PO SVETU

Odmev predsednikovega potovanja

Potovanje predsednika Tita v Turčijo in bližnji obisk v Grčiji sta vzbudila velik in zaslužen odmev po svetu, zlasti v tisku evropskih dežel.

Ko turški in grški listi objavljajo obširna poročila o potovanju predsednika republike, izražajo v mnogih komentarjih prepričanje, da bo ta obisk pripomogel k nadaljnemu uspešnemu sodelovanju med tremi balkanskimi deželami, k nadaljnji okrepitvi balkanskega sporazuma, tega dragocene orožja za obrambo neodvisnosti in varnosti treh dežel in za ohranitev miru sploh.

To misel je atenski »Katerimerini« pravilno izrazil z ugotovitvijo, da ti obiski potrjujejo sadove razgovorov in sporazumov, ki so jih doslej dosegle te tri dežele. Ti obiski odpirajo nova pota za sodelovanje med tremi državami, ki je bilo že doslej plodno.

Mi lahko samo pritrdimo komentarjem grških in turških časnikov, ki menijo, da bodo osebni stiki med najvišjimi državniki treh balkanskih dežel zelo važni za konsolidacijo skupnih obrambnih naporov v okviru balkanskega sporazuma — kakor tudi za razširitev gospodarskih in drugih stikov prijateljskih dežel na jugovzhodu Evrope.

Podoben prepričanje je izrazil tudi znamenit del zahodnoevropskega tiska. Mnogi pariški in londonski časniki v

poročilih o Maršalovem obisku Turčije, objavljenih na prvih straneh, pišejo, da se bodo razvijali v Ankaru važni razgovori o okrepitvi sodelovanja, vzpostavitvega s podpisom trojnega sporazuma. Samo nekateri italijanski časniki so izkoristili potovanja predsednika Tita za tendenciozne članke, iz katerih veje sovraštvo nasproti miroljubnemu in konstruktivnemu sodelovanju balkanskih dežel, tako pomembnemu za ohranitev miru v tem delu Evrope, pa tudi za varnost same Italije.

Vzroke takšnega stališča je pred nekaj dnevi jasno odkril demokrščanski »Popolo« s trditvijo, da potovanje maršala Tita v Turčijo in Grčijo izgubljajo svoj pomen, ker se balkanski pakt brez sodelovanja Italije ne more utrditi. Tu nikakor ne gre za zaskrbljenost za utrditev balkanskega sporazuma — za kar skrbje in bodo tudi v prihodnje skrbele države, ki so ga sklenile — marveč za ponovno izraženo žalovanje za neuresničeni italijanskimi aspiracijami, ki so jih tri balkanske dežele spoznale v zadnjih burnih desetletjih.

Članice balkanskega sporazuma ne bodo prav nič zaskrbljene spričo »svomov« Italijanskega tiska o čvrstosti trojnega sodelovanja. To sodelovanje stoni na mnogih skupnih koristih, ki so že prodirje v zavest miroljubnih ljudi na svetu. G. A.

Belgijska koalicija

Na nedeljskih volitvah v belgijski parlament je socialistična stranka dosegla pomemben uspeh. Dobila je namreč večidel tistih 10% glasov, ki jih je izgubila krščansko-socialna stranka (katoličani).

Izid volitev ne bo povzročilo korenitih sprememb v političnem položaju te dežele. Katoliška stranka je izgubila samo absolutno večino v parlamentu, spričo katere je v zadnjih letih stalno imela svoje homogeno vlado. Uspeh socialistov je prav v tem, da katoliki nimajo več možnosti sami, brez udeležbe opozicijskih strank, sestaviti vlado.

Temeljna značilnost predvolilnega boja je bila v tem, da se je bil domala izključno glede notranjih vprašanj. Takšni primeri so sicer na svetu precej redki. Obe vodilni stranki — katoliki in socialisti — imata namreč glede poglavitnih zunanje-političnih vprašanj približno ista stališča.

Ti dve stranki sta se borili glede smeri finančne politike v deželi svetovnih programov, verske in socialne politike in zaradi vprašanj brezposelnosti.

Katoliška stranka, stranka kraljevske hiše, Cerkev in velike buržoazije — kot je včasih imenovala socialisti — je doživela prve poraze dejansko še na občinskih volitvah dne

12. oktobra 1952. Ze takrat je del njenih volivcev prestopil k socialistom. Socialisti so obdolževali krščansko-socialno stranko, da uveljavlja popolno klerikalizacijo dežele in da v ta namen troši veliko denarja, zlasti za verske šole, ter da s svojo davčno politiko zagotavlja kapitalistom velike profite. Tako socialisti kot liberalci so zamerili vladi, ker je izpustila predčasno več okupatorjevih sodelavcev.

V zadnjih dveh letih so delavci in nameščenci večkrat stavkali, zahtevajoč zvišanje plač. Celo vsi sindikati so nastopili skupno za zahtevami, naj dajo delavcem posebne premije. Stevilo brezposelnih je kdaj pa kdaj bilo večje kot 300.000.

V zvezi s temi vprašanji je opozicija — socialisti, ki se jim često pomagali liberalci — bila v preteklem razdobju zelo dejavna in, kot kažejo izidi volitev, tudi ni bil zaman. Znamenit del volivcev se je opredelil zanjo.

Političnih posledic takšnega izida volitev pa še ni moč predvideti. Za zdaj je jasno samo toliko, da ne bo možno sestaviti vlade ene stranke. Možna je samo koalicija, vendar je težko domnevati, kakšna bo, ker so moči obeh volilnih strank postale domala enake. O. M.

Kako znižati penzijske cene v letoviščih in zdraviliščih

Pravilnejši način obračunavanja amortizacije v sezonskih podjetjih bi omogočil znižanje za okrog 100 dinarjev na dan

Ukinitev regresa gostinskim podjetjem za popust delavcem in uslužbencem ob izkoriščanju letnega dopusta nujno terjaja, da turistična gostinska podjetja znižajo svoje cene. Prizadevanje za znižanje teh penzijskih cen pa je doslej pokazalo le malo uspehov. In vendar je začetek sezone že blizu. Danes je vsakomur jasno, da bo v naših letoviščih in zdraviliščih le bore malo gostov iz vrst delavcev in uslužbencev, če bo znašala cena 500, 600 ali celo 700 in več din na osebo na dan. Tudi tisti obrati, ki bi skušali ceno znižati na škodo hrane ali ostalih gostinskih storitev, se bodo gotovo ušeli. Če bodo cene v gostinskih podjetjih previsoke, se bodo delavci in uslužbenci raje odločili za letovanje v taboriščih oziroma v »campingih«, ki jih pripravljajo v številnih turističnih krajih.

Gostinska podjetja se bodo morala bolj potruditi, da svoje cene prilagodijo kupni moči večine gostov. Zato je Gostinska zbornica LRS na nedavni seji upravnega odbora pozvala okrajne zbornice, naj čimbolj pomagajo podjetjem v prizadevanju za znižanje cen z boljšo organizaci-

jo dela, pravilnejšo kalkulacijo itd. seveda brez škode za kvaliteto, in količino uslug oziroma hrane. Nedavno ustanovljena Zveza gostinskih zbornic FLRJ pa se je takoj po ustanovitvi lotila reševanja tistih skupnih vprašanj, ki danes najbolj težijo sezonsko gostinstvo in ovirajo ali ponekod celo onemogočajo znižanje sezonskih cen.

S pravilnejšim zaračunavanjem amortizacije se penzijske cene lahko bistveno znižajo

Med vprašanji, ki danes najbolj tišče naša sezonska gostinska podjetja, je zlasti amortizacija. Lani so podjetja amortizacijo obračunavala v odstotkih prometa, letos pa jo morajo plačevati od vrednosti osnovnih sredstev. Novi način obračunavanja, ki je v načelu gotovo pravilen, je prinesel obratoma z manjšo vrednostjo osnovnih sredstev delno olajšanje bremena, medtem ko so dobro opremljena podjetja močnejše obremenjena. Najhuje pa občutijo novi način obračunavanja amortizacije sezonska podjetja, ki obratujejo le nekaj mesecev v letu, navzlic temu pa mo-

rajo po predpisih plačevati amortizacijo enako, kakor če bi obračunavala vse leto. Gre predvsem za amortizacijo inventarja (pohištva, opreme gostinskih prostorov in drobnega inventarja), ki se sorazmerno manj troši, če podjetje obratuje le v času sezone. Močnejše kakor druga gostinska podjetja občutijo sezonski obrati tudi obrestj na osnovna sredstva (brez stavb, ki so oproščene).

V kakšnem obsegu se pri sezonskih podjetjih povečajo stroški amortizacije zaradi novega načina obračunavanja nam nazorno pokaže primer Rogoške Slatine. Gostinska podjetja v Rogoški Slatini so lani plačala 7,5 milijona din amortizacije, letos pa bi morala po ugotovitvah posebne komisije Republiške gostinske zbornice plačati 23,5 milijona din. Povprečno se v zdraviliščih zviša amortizacija v primeri z lanskim letom trikratno. Prav zaradi amortizacije kažejo

kalkulacije nekaterih sezonskih podjetij, zlasti zdravilišč, celo potrebo po zvišanju penzijskih cen.

Znižanje penzijskih cen pogosto otežkočajo tudi nezadostni obratni krediti, kar sili podjetja, da morajo potrebno blago sproti po malem kupoviti v trgovski mreži, namesto da bi si nabavila zalogo po nižjih grosističnih cenah.

Kakor vse kaže, bo vprašanje zaračunavanja amortizacije v sezonskih gostinskih podjetjih, rešeno na ugodnejši način. Zvezni zavod za plan je že predložil Zveznemu izvršnemu svetu predlog, po katerem naj bi se amortizacija zaračunavala samo za tisto razdobje, v katerem gostinsko podjetje posluje, in ne za vse leto. Tak način obračunavanja bi omogočil znižanje penzijskih cen za okrog 100 din na dan, v nekaterih podjetjih manj, v drugih več, kajti v najboljše opremljenih sezonskih gostinskih podjetjih bi predlagani način obračunavanja amortizacije omogočil znižanje cen tudi za 150 din na dan.

Izvoz iz Vojvodine se bo povečal

Novi Sad, 13. aprila

Na včerajšnji konferenci predstavnikov Izvršnega sveta Ljudske skupščine Vojvodine ter predstavnikov uvoznih in izvoznih podjetij te pokrajine so obravnavali letošnji izvoz. Ugotovili so, da so si začela podjetja bolj prizadevati, da bi izvažala izdelke. Zato računajo, da bo letošnji izvoz iz Vojvodine dvakrat večji od lanskega. Izdelki vojudinske industrije so prišli lani prvokrat na trge Bliznjega in Srednjega vzhoda, letos pa se bo izvoz še povečal. Med drugim bodo izvozili mnogo tekstilij, zlasti bombažnih tkanin. Neko krajevno podjetje iz Baške Palanke bo izvozilo v Turčijo 200.000 svetilk, ki jih doslej sploh nismo izvažali.

Po splošnem mnenju predstavnikov teh podjetij so novi devizni instrumenti ugodni in izpodbudno vplivali na izvoz. Na konferenci so govorili tudi o tem, da bi bilo treba podjetja glede prodaje in izvoza na domačem in tujem trgu bolj povezati, da bi preprečili neželjeno konkurenco.

NOVE UZANCE v blagovnem prometu

Te dni so začele veljati splošne uzanice za blagovni promet. To je velik prispevek k nadaljnji okrepljeni zakonitosti v gospodarstvu, zakonitosti v medsebojnih imovinskih pravnih odnosih gospodarskih organizacij. Na prostem trgu nastopa podjetje proti podjetju kot samostojna enota in kot polnopravni nosilec pravice in dolžnosti. Svoje odnose do drugega podjetja določa s pogodbo, v kateri se v našem socialističnem gospodarstvu zreali popolna gospodarska samostojnost podjetij na trgu, hkrati pa to kaže, da ni nobenega vpliva državne uprave na svobodno povezovanje podjetij prek trga z drugimi gospodarskimi organizacijami.

Nasproti skupnosti je podjetje nosilec upravljanja, ne pa tudi lastniških pravic do proizvodnih sredstev. To njegovo v pravni znanosti popolnoma novo razmerje je določeno z novimi gospodarskimi predpisi, izvirna pa iz naše nove družbene in gospodarske sestave. Nasproti drugim gospodarskim organizacijam pa je podjetje tudi nosilec imovinskih pravic. Ta njegov odnos izvira iz dejstva, da se naše gospodarstvo še zmeraj giblje v okvirih blagovne proizvodnje, sicer podrejene družbenim planom, vendar pa dostopne delovanju gospodarskih zakonov. Splošne uzanice določajo medsebojne odnose podjetij na prostem trgu.

Svoboda dogovarjanja seveda ni absolutna. Predvsem mora temeljiti na ustrezni komercialni tehniki, ki je plod dolgotrajnih izkušenj gospodarskega poslovanja in ki je lahko samo prilagojena našim razmeram. Razen tega pa ta svoboda ne sme biti v škodo ostalih gospodarskih predpisov, niti pravnih načel, na katerih stoji gospodarski sistem. Zato so podjetja že dolgo čutila potrebo, da bi se lahko v vsakdanjem poslovanju naslonila na predpise, veljavne za vse, in da bi tako sama omejila svojo svobodo dogovarjanja ter se prostovoljno podredila enotnim normam. Praksa je dan za dnem dokazovala, da svoboda in samostojnost brez naslonitve na enotna pravila o poslovanju nujno privedeta do anarhičnosti na trgu. To najbolje dokazuje 106.000 sporov med različnimi podjetji, ki so jih lani poravnale državne arbitraže.

Odslej bomo za vse pogodbe, sklenjene med gospodarskimi organizacijami, uporabljali določbe splošnih uzance. Tako na pr. uzance podrobno obravnavajo primere, ki nastanejo pri sklepanju pogodb, njihovi neizpolnitvi ali kršitvi, dalje prometne klavzule, odgovornost za hibe blaga, pravice prodajalcev in kupcev pri neizpolnitvi pogodb, vprašanje rizika itd. Čeprav je vse to v uzancah določeno, vendar je za večjo gibljivost poslovanja dovoljeno, da podjetja v pogodbi predvidijo tudi drugačen postopek, kar pa ne pomeni, da bi lahko nastala pravna negotovost.

Z novimi uzancami so dobila naša podjetja v roke močno orožje v boju ne le za nadajajo okreplitev svoje samostojnosti in okviru gospodarskega in pravnega reda, marveč tudi za večjo strokovnost in svojem poslovanju. Trgovski kader v naših podjetjih se nima dovolj izkušenj in še ni dovolj strokovno izobražen, ni še povsem kos sodobni tehniki poslovanja. Od tvoj nepotrebnih spori med podjetji, večkrat pa tudi velika škoda v gospodarstvu. Nove uzanice bodo pripomogle, da bodo lahko delovni kolektivi natančno ugotovili vsako napako v komercialni službi in krivdo siceršnega uslužbenca, nastalo zaradi njegovega neznanja ali malo marnosti. Hkrati bodo tudi uslužbenci bolj spoznali tehniko svojega dela in se tako že vnaprej izognili škodi, ki bi jo sicer s pomanjkljivimi strokovno izobrazbe utegnili povzročiti kolektivna.

Jugoslovansko-avstrijska pogajanja o hidro-energetskem sistemu na Dravi

Ljubljana, 13. aprila

Danes je odpotovala iz Ljubljane jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila jugoslovansko-avstrijske konference o hidro-energetskem režimu na reki Dravi. Konferenca bo danes in jutri v Gradcu. Jugoslovansko gospodarsko delegacijo na tej konferenci vodi državni sekretar za gospodarstvo LRS inž. Marjan Tepina.

POBUDA za izmen avo delavcev med podjetji

V Beogradu je bil včeraj občni zbor Zdrženja livarjev Srbije, ki so se ga udeležili delegati vseh livarn s področja te republike. To je bil prvi občni zbor od ustanovitve Zdrženja in zato so glavni del poročil in razprave posvetili organizacijskim vprašanjem. Upravni odbor se je strinjal z mnenjem delegatov, da je Zdrženje doslej le malo storilo za izpolnitev svoje glavne naloge, namreč strokovnega šolanja delavcev in pospeševanja livarstva. Odbor ni mogel zbrati vseh livarjev v njihovo strokovno organizacijo, saj je doslej včlanjenih samo 800, pa tudi podružnic v vseh kolektivih še niso ustanovili. Zdrženje tudi še ni začelo izdajati svojega glasila, vsem ko so združenja livarjev v drugih republikah (na

primer v Sloveniji) v tem oziru dosegla že lepe uspehe.

V aklepih je občni zbor pripočlil novemu odboru, naj čimprej ustanovi podružnice livarjev povsod, kjer delajo, zlasti pa naj skrbi za strokovno izobrazbo livarskega kadra. Mladi livarji se lahko uče v strokovnih tečajih in na predavanjih, pa tudi ob priložnostnih filmih. Še zmeraj pa naj velja načelo medsebojne izmenjave livarjev med posameznimi oddelki, obrati in livarnami. Novi odbor naj tudi prouči možnost izmenjave delavcev z livarji drugih dežel. Zdrženje naj se čimprej zavzame za določitev standardizacije surovin in izdelkov ter razvije najširšo dejavnost za pospeševanje livarstva.

Prelepa dolina Trente bo tudi letos privabila mnogo turistov

KRI ZA DRUGEGA

S transfuzijo krvi rešujemo mnoga življenja, ki bi bila sicer izgubljena — Zdravstvena ekipa za odvzem krvi odhaja v sežanski okraj

Pri modernem načinu zdravljenja je transfuzija krvi in plazme neobhodno potreben pripomoček, ki dostiokrat rešuje življenje, ki bi bilo drugače izgubljeno. Zlasti v kirurški in transfuzijsko odločilnega pomena. Zdravniki se sploh ne bi mogli lotiti težjih operacij na pljučih, srcih, možganih in drugod, če ne bi mogli bolniku dodajati krvi. Razumljivo je, da zaradi tega naše bolnišnice letno potrebujejo velike količine konzervirane krvi in plazme. Samo na kirurški kliniki v Ljubljani porabijo letno povprečno 250 litrov konzervirane krvi in 40 litrov plazme. Prav tako rešuje se transfuzijo krvi življenje mladih mater v porodnišnicah in na ginekoloških oddelkih.

Prostovoljno darovanje krvi je zatorej najplebijejše delo, saj pomaga s tem ljudje reševati življenje sočloveka. Čeprav je v Sloveniji odziv pri akcijah za odvzem krvi velik, čestokrat po naših bolnišnicah še vedno primanjkuje krvi, ker je poraba vedno večja. Zdravstvena ekipa bo po opravljenem delu v Ljubljani te dni odšla ponovno na Primorsko. V tolminkem in goriskem okraju je obiskala naselja in kraje že lani, sedaj pa se je ekipa za odvzem krvi namnila v sežanski okraj. Osnovna organizacija Rdečega križa pa ji še daljša čas pripravljajo pot. Po vseh in naselijih prirejajo predavanja, na katerih zdravstveni delavci pojasnjujejo ljudem namen in smoter prostovoljnega darovanja krvi. Doslej so se take priprave izkazale kot zelo koristne. Lansoletna akcija v tolminkem in goriskem okraju je imela zelo lepe uspehe ter kar svečano obeležje. Sedaj pa tudi v sežanskem okraju ljudje vneto obiskujejo ta predavanja. Seveda pa se med njimi najdejo tudi neobjerni Tomaži, ki radi na slabo obrnejo sleherni dobro stvar. Tako se je primerilo v Podgradu, da

je pri zdravstvenem predavanju nekdo glasno zanikal pomen oddajanja krvi in transfuzije, češ kdo ve, kam gre ta kri in za kaj in naj bi jo, če je že treba, dajali tisti, ki dobro zaslužijo in imajo vsega preveč. Pa se je prav temu človeku dve uri zatem primerila huda neozgoda. Povožil ga je avto in v reški bolnišnici, kamor so ga prepeljali, so mu komaj rešili življenje s transfuzijo polrednega litra krvi.

Ob takim primeru se bo marsikdo zamislil in prav tako, če se spomni

na težavo, ki čestokrat nastopi v bolnišnicah, ko na primer ne vedo ne kod ne kam, če nimajo na zalogi primerne krvne skupine krvi za bolnika, ki umira. Prav to pa so vedno velikemu odzivu za prostovoljno darovanje krvi to še vedno primanjkuje. V ljubljanski bolnišnici na primer mora čisto pri bujnih primerih ta ali oni uslužbenec dati kri, ali pa se na hitro obrnejo na kakšnega prejšnjega darovalca, ki ima zabeleženo ustrezno skupino. Če se bodo ljudje nad vsem tem zamislili, bodo gotovo letošnje akcije za odvzem krvi v vsej Sloveniji naletele na enak ali pa še večje razumevanje kot lani. M. N.

Posojila za kmetijske stroje in potrebščine

V soglasju z Zveznim izvršnim svetom je guverner Narodne banke FLRJ razpisal natečaj za posojila za investitorje v kmetijstvu. Prošnje za investicijska posojila je treba vložiti najpozneje do 8. maja, in sicer samo za zgraditev ali nakup novih naprav, kakor tudi za dovršitev tistih, za katere investitorji prej niso dobili posojila v zadostnem znesku.

Pod investicijskimi kmetijskimi napravami in potrebščinami je razumeti traktorje in kmetijske stroje, lope, zanje, silose, sušilnice, mlekarne, vinske kleti, naprave za predelovanje in spravlanje sadja, običajna skladišča za spravlanje kmetijskih pridelkov itd. Posojila je moč dobiti tudi za nakup vprežne in plemenske živine ter za zgraditev živinskih staj. Prošnje za posojila za ureditev sadovnjakov, vinogradov in hmeljnjkov lahko vloži samo, če gre za površino nad 2 ha na enem zemljišču. Iz-

jemoma lahko zaprosijo za posojila za ureditev drevesnic in trsnic tudi za manjše površine.

Prošnji za posojila je treba priložiti investicijski elaborat, sestavljen na podlagi sedanjih cen, in glavni načrt. Če zaprosjen posojilo presega 20% sedanjih vrednosti osnovnih sredstev, ki jih upravlja prosilec, bo posojilo odobreno samo s poročtom pristojnega ljudskega odbora. Rok za odplačilo posojila za traktorje, stroje in plemensko živino ne sme biti daljši od 5 let, za ostale potrebščine pa traja do 30 let. Z natečajem je predvidena tudi odobritev posojil za melioracijska dela, katerih rok odplačila traja do 50 let. Rok prvga odplačila se gibljejo od 1 do 6 let.

Vse te prošnje je treba vložiti na posebnem obrazcu Narodne banke, potrebna navodila o udeležbi v natečaju pa bodo objavljena v »Službenem listu FLRJ«.

Pridružimo se borcem proti alkoholizmu!

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko so l. 1951 popili ljudje v Jugoslaviji 750 milijonov litrov vina in žganja. Mladini in že pijanim ljudem ne bi smeli nikjer točiti alkoholnih pijač!

ni, kulturni, vgojni. Delo za zmanjšanje alkoholizma torej ne more biti zgolj besedna vojna, ne samo na pol smeha, na pol resna propaganda. Če smemo verjeti dosedanjim statističnim, reže naša država kar 5 milijonov rednih pivcev alkoholnih pijač kar pomeni, da potrošijo samo ti čez 90 milijard dinarjev letno za alkohol. Vsa okolišnja društvena dohodke svoje države za okroglih 18.000 dinarjev, to je za povprečno tri ali vsaj dve mesečni plači. Vse to seveda na račun standarda naših ljudi, pa tudi na račun telesnega in duševnega zdravja, na račun vgojne našega naraščanja in če premissimo dobro, tudi na račun političnega in kulturnega dviga naše države kot celote.

NAPACEN RAČUN
Alkoholizem pri nas je gotovo v veliki meri neprijetna dedična pretekllost, nadpoučenosti in neprosvetljenosti, pojav, ki se širi dalje, skrit za slabimi ljudskimi običaji in navadami, za slabo vzgojo pa tudi za površno sodno, da je proizvodnja in potrošnja alkohola za naše vlnodno državo toliko važna gospodarska veja, da je ne kaže načeti za škrljenjem protialkoholne miselnosti. To in še marsikaj drugega pa seveda ne drži ali vsaj ne v celoti. Rea je, da je gozdiše skozi tisočletja glavni pridelek naših gorc, toda nikjer, niti v naši državi, ni postala naša krivica, da in to postaja, ker pretežno mislimo in ravnamo tako, kot

da je stekanje grozdičja v vino edini način uporabe tega žlahtnega sadu. Grozdičja za sobanje, n. pr. se nam kratkoma zdi škoda. Še vinogradnik sam si ga ne privošči, v zidanici pa se brez griznje vesti lahko utapja v vinu in ga ponuja vsakomur. Pri prodaji grozdičja za sobanje navijamo s eno in družino varčujemo, da ga otroci po mestih morejo komajda pokuhati, ali sploh ne, pri pitju vina pa pozabimo, da grede tudi ti izdelki na račun prehrane in oskrbe družine. Pridelek gorc računamo samo po hektolitrnih vina, ne pa ne pomislimo, da ni nič manjši, če bi ga računali po vagonih naraščanja grozdičja. Slabše sadije kuhamo v žganje, češ da za drugo tako ni, sušilnice za sadije pa se nam podirajo in nam ne pade niti na misel, da bi jih obnavljali in modernizirali.

VEČ BREZALKOHOLNIH PIJAC
Noben pameten človek ne bo predlagal, da uveljavimo naše gorce, da popolnoma opustimo izdelovanje vina in niti ne žganja, vsakdo pa bo moral pritruditi, da je treba te naše žlahtne sadije vinogradov in vrtov rabiti pametno. Kakovost vin je treba dvigniti, s tem se bo dvignil tudi izvoz, vse to pa zahteva, da določene sorte grozdičja porabljamo za sobanje, da v večji meri kot doslej izdelujemo brezalkoholne grozdičje sadije čokve, da obnovimo in moderniziramo sušilnice. To ni samo potreba, je tudi pravica naših delovnih ljudi in je končno usluga, če že ne kar zapoved naše družbe v korist

njenega boljšega življenja in tudi boljšega zdravja.

VSESTRANSKI UKREPI

Zdravstvena prosveta in vzgoja je v pobujanju pijančevanja gotovo eno in to zelo važno področje dela. Toda prej ko slej je gotovo, da ne more opraviti vsega in da je njeno učinkovanje pretežno in preveč neuspešno, če ne tečejo vzporedno tudi spremembe v načinu potrošnje grozdičja in sadija. Končno so gotovo potrebni tudi določeni pametni administrativni ukrepi za boljše pijačarstvo, ki bi jih danes, ko imamo ljudsko oblast in toliko množičnih organizacij, pač ne bilo nemogoče dobro izvajati. Pri nas bi bila vsakakor potrebna stroga kontrola brezvestnih gostinskih obratov, treba bi bilo prepovedati in kaznovati toenje alkoholnih pijač že opitim ljudem in še celo mladincem.

Večina izvedencev za problem alkoholizma je danes mnenja, da je alkoholizem samo bolezenska reakcija, ki nastopi kot posledica drugih bolezni ali pa že v samem toku njih trajanja pri bolj ali manj čustveno razrazhijanih duševnih stanjih. Preprosteje bi dejali, da zapadejo alkohol bolni ljudje, ki so sprva začeli piti zaradi nekih bolečin, napetosti, notranjih muk, katerih izvor je lahko duševnega, družbenega ali telesnega značaja. Skratka, ljudje segajo po alkoholu največ zato, ker jim priča čara veselo razpoloženje, ker umirijo njihovo trpljenje. Praktično se to pravi, ga bi se morali boriti proti alkoholizmu razen z gospodarskimi

in upravnimi ukrepi tudi z izboljšanjem splošnih življenjskih pogojev in z izboljšanjem gmotnih in vzgojnih pogojev naših državljanov.

Gotovo, da ni mogoče izdati ukrepa, ki bi naenkrat prejel za vsem pijanstvom, toda vsakomur pa je vsesplosna in zares izdatna skrb za družino, v kateri se najbolj občutno odlikuje zdrava človekova uspešnost, tudi ona izmed oblik boja proti alkoholizmu.

Skrb za zdravo vzdušje, za v vsakem pogledu zdravo družinsko življenje pa terja od nas, da več delamo za družino in z družino. Pri nas je priprava na družinsko življenje in starševske naloge odločno pomankljiva, premajhna je socialna in vzgojna pomoč družini, ki je zašla v težave, gmotne ali duševne. Niti v primerih slabih razvrstitev, kakorkoli obubožanih in prizadetih družin ne nudimo dovolj izdatne in učinkovite pomoči. Še o tistih družinah, v katerih trpe otroci in matere zaradi pijanstva očeta ali obratno, ne vemo, morda nobene skrb, ne dajemo pomoči. V delu proti pijanstvu spada torej tudi dobro organizirana patronažna služba pri alkoholnih družinah in ne nazadnje tudi medicinska zdraviljenje alkoholizma, ki so sicer največji izvor novih in novih pijančev.

Res je, da bi večja proizvodnja brezalkoholnih pijač namesto alkoholnih, modernizacije sušilnic, organizacija patronažne službe za alkoholizirane družine, mreža socialnih delavcev za pomoč družini zdraviljenje kroničnih pijancev vsaj začasno predstavljaljo za nas določen duševni izdatok. Toda gotovo je poleg tega res, da h na drugi strani s tem prihranili milijone. Predvsem na telesno in duševno zdravje in dostojanstvo tistih milijonov naših današnjih in jutrišnjih državljanov, ki jim danes na pol s prezirom na pol s pamešhom in obžalovanjem pravimo samo — pijanci! H. P.

KULTURNI OBZORNIK

NASA ANKETA O GLEDALISKIH VPRAŠANJH

NAČELA IZ PRAKSE

(Nadaljevanje in konec)

III. GLEDALISKA KRITIKA

Schillerjev stih o potomstvu, ki igralcu vencev več ne splosta... morali biti življenjsko in delovno vodilo sleherne gledališke kritike.

Docela nehaso pa je sredovanje, razmetavanje scene in apodiktičnih vzdevkov po vsej lestvici od »odličnega« do »sprav slabega«.

Prav tako nesmiselno je tudi leporečno beletriziranje z nestrokovnimi kritičnimi, abstraktnimi, lažjnansvojenimi učenostmi in pavšalnimi razpoloženskimi oznakami.

Druga stopnja kritičnega opravljanja, kritika v ožjem, etimološkem pomenu besede, sodba in vrednotenje, glorifikacija ali polemica — se mora nujno zadržati pri docela praktičnih, gledališko obrtnih rečeh.

Kaj more gledališče samo stori in pripomočki, da bi se ta kriza čim hitreje končala? Prečrlokrudno uprizorjanje analitiških nevednosti ne bo vzpodbudilo speče dramske umetnosti.

Mnogo boljše vzpodbudo daje gledališče slovenskim dramatikim avtorjem, če jim neprestano kaže resnično moderna (= napredna), resnično napredna (= moderna) dognanja svetovne drame.

Z novimi pogledi na literarno dogajanja zadnjih petdesetih let je napisal uvod v obe knjigi dr. Anton Slodnjak, Prijateljev učenec, ki je podal ob enem najpopolnejšo podobo življenja in dela svojega velikega učitelja.

V obeh knjigah je zajeto toliko duhovnih vrednot, da so za kulturno izživljanje slovenskega izobraženca neobhodno potrebne.

Da bi omogočila Slovenska Matica nakup Prijateljevih Esejev in razprav čim širšemu krogu razpisuje subskripcijo.

Za obe knjigi je subskripcijska cena 1120 din, cena vsaki posamezni knjigi pa je 560 din.

Posamezni del ali oba dela skupaj je možno plačati v dveh obrokih: prvega ob naročilu, drugega pa najkasneje ob prejemu knjige.

Naročila sprejema Slovenska Matica v Ljubljani in v vse knjigarne v Sloveniji.

Prav tako nesmiselno je tudi leporečno beletriziranje z nestrokovnimi kritičnimi, abstraktnimi, lažjnansvojenimi učenostmi in pavšalnimi razpoloženskimi oznakami.

Druga stopnja kritičnega opravljanja, kritika v ožjem, etimološkem pomenu besede, sodba in vrednotenje, glorifikacija ali polemica — se mora nujno zadržati pri docela praktičnih, gledališko obrtnih rečeh.

Kaj more gledališče samo stori in pripomočki, da bi se ta kriza čim hitreje končala? Prečrlokrudno uprizorjanje analitiških nevednosti ne bo vzpodbudilo speče dramske umetnosti.

Mnogo boljše vzpodbudo daje gledališče slovenskim dramatikim avtorjem, če jim neprestano kaže resnično moderna (= napredna), resnično napredna (= moderna) dognanja svetovne drame.

Z novimi pogledi na literarno dogajanja zadnjih petdesetih let je napisal uvod v obe knjigi dr. Anton Slodnjak, Prijateljev učenec, ki je podal ob enem najpopolnejšo podobo življenja in dela svojega velikega učitelja.

V obeh knjigah je zajeto toliko duhovnih vrednot, da so za kulturno izživljanje slovenskega izobraženca neobhodno potrebne.

Da bi omogočila Slovenska Matica nakup Prijateljevih Esejev in razprav čim širšemu krogu razpisuje subskripcijo.

Za obe knjigi je subskripcijska cena 1120 din, cena vsaki posamezni knjigi pa je 560 din.

Posamezni del ali oba dela skupaj je možno plačati v dveh obrokih: prvega ob naročilu, drugega pa najkasneje ob prejemu knjige.

Naročila sprejema Slovenska Matica v Ljubljani in v vse knjigarne v Sloveniji.

Prav tako nesmiselno je tudi leporečno beletriziranje z nestrokovnimi kritičnimi, abstraktnimi, lažjnansvojenimi učenostmi in pavšalnimi razpoloženskimi oznakami.

Druga stopnja kritičnega opravljanja, kritika v ožjem, etimološkem pomenu besede, sodba in vrednotenje, glorifikacija ali polemica — se mora nujno zadržati pri docela praktičnih, gledališko obrtnih rečeh.

ki obravnava teoretične in praktične odnose med gledališcem in literaturo. Stille analize ipd. mora aplicirati na resnične inštitucije in možnosti realizacije.

Tudi za gledališkega kritika velja — kakor za kritika katere koli umetnosti — staro pravilo, da ga ozadja ne smejo zanimati, da mora ocenjevati definitivno stvaritev, kakršna je, in celo če pozna »slajbjuče« in »obremenilne okolščine«, jih mora zavestno ignorirati.

Skratka: kritika naj bo strokovna. Pri nas je le redkokdaj taka, temveč skoraj vedno ljubiteljska. A če bi sama odkrito priznala, da je samo izpoved lepoumnosti (bel-esprit, Schöngelst), bi bilo še kar v redu.

V tem pogledu nam je povzročil že dokajšnjo škodo tisti, nezgovorjeni gentleman agreement, ki že dolga leta velja med vsemi slovenskimi gledališkimi ljudmi: da ne smeš, če si sam zaposlilven ali biografsko vezan na neko gledališko ustanovo, nastopati kot kritik druge, »sestrške« ali »matične« ustanove.

A ker so malone vsi gledališki strokovnjaki v resnici tudi zaposleni in gledaliških inštitucijah (kot je to zdaj prvi našel F. Kalan v svojih »Zapiskih«), bomo z začetkom opazili, da nam ostane procentualno več dram nego drugih del.

Tudi v literaturni inštitucijah (kot je to zdaj prvi našel F. Kalan v svojih »Zapiskih«), bomo z začetkom opazili, da nam ostane procentualno več dram nego drugih del. Tugomer, (že Levstikov, zlasti pa kasneje Levstik-Krefov), Betajnova, Hlapel, Lepa Vida, Školjka, Vida Grantova, Celjaki grofje, Kranjski komedijanti, Kreflova kmetija, Rastrganč, Bele vode itd. itd., zlasti pa vsi trije grandiozni vrhovi slovenske dramatike: Matiček, Pohušanje in Goga — nam nespozdobito dokazujejo, da smo zmorni prave dramatike, ki je ponekod morda nekakaj specifično opredeljena, a vsekakor teatralno uporabna in literarno halutna.

Sedanja — prepričan sem, da je prehodna in ne perniciozna — anomalija v slovenski dramatik toraj ne more biti »nacionalna bolezen«. V veliki meri se ujema z občo literarno sušo in bi bilo treba njeno vzroke iskati s širšo in globljo, ne tako specifično (gledališko) anketo. Deloma pa je tudi odmev splošne gledališke krize, od katere zapadna kultura pravkar šele krova in ki je začela tudi k nam, z neznatno zakasnitvijo desetih, petnajstih let.

Kaj more gledališče samo stori in pripomočki, da bi se ta kriza čim hitreje končala? Prečrlokrudno uprizorjanje analitiških nevednosti ne bo vzpodbudilo speče dramske umetnosti. Če vrednih novitet ni, ne bomo slovenski kulturi prav nič koristili s »pedagoško vzpodbudnim« uprizorjanjem nevednih del, kar zagovarjajo samo »zatrtili« talenti.

Mnogo boljše vzpodbudo daje gledališče slovenskim dramatikim avtorjem, če jim neprestano kaže resnično moderna (= napredna), resnično napredna (= moderna) dognanja svetovne drame. In še: če jim vsaj ob tujih tekstih (novih in starih) razkazuje neko zavestno etilno hotenje, ki se mu bode — če bo le dosti intenzivno — tudi dramatik avtorji prej ali slej morali odzvati.

Osebnj stiki med avtorji in gledališkimi ljudmi, stiki, ki bi vzpodbudili pisanje za neke določene gledališke težnje, za tega in tega igralca, za tega in tega režiserja, skratka: pisanje po naročilu prakse — takšni stiki bi zares oplajali. Molière, Shakespeare! Herbert Grün

Z novimi pogledi na literarno dogajanja zadnjih petdesetih let je napisal uvod v obe knjigi dr. Anton Slodnjak, Prijateljev učenec, ki je podal ob enem najpopolnejšo podobo življenja in dela svojega velikega učitelja.

V obeh knjigah je zajeto toliko duhovnih vrednot, da so za kulturno izživljanje slovenskega izobraženca neobhodno potrebne.

Da bi omogočila Slovenska Matica nakup Prijateljevih Esejev in razprav čim širšemu krogu razpisuje subskripcijo.

Za obe knjigi je subskripcijska cena 1120 din, cena vsaki posamezni knjigi pa je 560 din.

Posamezni del ali oba dela skupaj je možno plačati v dveh obrokih: prvega ob naročilu, drugega pa najkasneje ob prejemu knjige.

Naročila sprejema Slovenska Matica v Ljubljani in v vse knjigarne v Sloveniji.

Prav tako nesmiselno je tudi leporečno beletriziranje z nestrokovnimi kritičnimi, abstraktnimi, lažjnansvojenimi učenostmi in pavšalnimi razpoloženskimi oznakami.

Druga stopnja kritičnega opravljanja, kritika v ožjem, etimološkem pomenu besede, sodba in vrednotenje, glorifikacija ali polemica — se mora nujno zadržati pri docela praktičnih, gledališko obrtnih rečeh.

Kaj more gledališče samo stori in pripomočki, da bi se ta kriza čim hitreje končala? Prečrlokrudno uprizorjanje analitiških nevednosti ne bo vzpodbudilo speče dramske umetnosti.

Mnogo boljše vzpodbudo daje gledališče slovenskim dramatikim avtorjem, če jim neprestano kaže resnično moderna (= napredna), resnično napredna (= moderna) dognanja svetovne drame.

Z novimi pogledi na literarno dogajanja zadnjih petdesetih let je napisal uvod v obe knjigi dr. Anton Slodnjak, Prijateljev učenec, ki je podal ob enem najpopolnejšo podobo življenja in dela svojega velikega učitelja.

V obeh knjigah je zajeto toliko duhovnih vrednot, da so za kulturno izživljanje slovenskega izobraženca neobhodno potrebne.

Da bi omogočila Slovenska Matica nakup Prijateljevih Esejev in razprav čim širšemu krogu razpisuje subskripcijo.

Za obe knjigi je subskripcijska cena 1120 din, cena vsaki posamezni knjigi pa je 560 din.

Posamezni del ali oba dela skupaj je možno plačati v dveh obrokih: prvega ob naročilu, drugega pa najkasneje ob prejemu knjige.

Naročila sprejema Slovenska Matica v Ljubljani in v vse knjigarne v Sloveniji.

Prav tako nesmiselno je tudi leporečno beletriziranje z nestrokovnimi kritičnimi, abstraktnimi, lažjnansvojenimi učenostmi in pavšalnimi razpoloženskimi oznakami.

MLADINSKI TURNIR FIF

Jugoslavija - Portugalska 1:1 (1:0)

Essen, 13. aprila. — Popoldne je bila v Essen odigrana nogometna tekma v okviru turnirja FIF med mladinskima reprezentancama Jugoslavije in Portugalske. Tekma se je zaključila neodločeno 1:1.

Jugoslovanski mladinci so dosegli v prvem polčasu gol in vodili 1:0. Vendar se je portugalskim igralcem posrečilo v drugem polčasu izenačiti.

Sodnik Mikulan obsojen

Nogometni sodnik Josp Mikulan je bil kaznovan na 2 meseca prepovedi sojenja zato, ker je bil pred tekmo Radnički — Sarajevo še pozno pomagal v baru. Vrhun tega je bil tudi na tekmi malomaren. Kazen mu poteče 2. maja.

EVROPSKI SAHOVSKI CONSKI TURNIR

Petnajst kandidatov že prijavljenih

Beograd, 13. aprila. — Nemški sahovski časopis »Schach Echo« je objavil v zadnji številki podrobnosti o evropskem sahovskem turnirju v Münchnu, ki bo trajal od 4. do 26. junija.

Doslej se je prijavilo: Wade, Golombek (Vel. Brit.), Altken (Škot.), Mulcahy, O'Kelly (Belgija), Burstein (Fran.), Benkner (Fosarje), Toran (Span.), Costaldi (It.), Bhend (Svica), Lokwenz (Avstr.), Pirc, Fuderer, Rabar (Jug.), Unzicker (Nem.).

Košarkarji BSK potujejo v Grčijo

Košarkarji BSK bodo jutri odpotovali v Grčijo. V Atenah bodo imeli od 16. do 19. aprila 4 tekme proti košarkarskim moštvom Panellinos, Panatinaikos, Olimpiakos in Triton, v Solunu pa »e bode 21. aprila pomerili s tamkajšnjim moštvom Han.

Letošnja prva žrtev planin

Jesenice, 13. aprila. Letos so planine že zahtevale prvo žrtev. Minulo soboto je hotel obiskati Begunjsko tulo 56 letni Viktor Kavčič iz Ljubljane. Prenočil je v Roblekovem domu. Zjutraj se je napotil brez popotne palice, ki je sedaj v gorah nujno potrebna, po Gorenji poti proti vrhu.

GRS opozarja vse izletnike, naj, če gredo v gore, vzamejo s seboj nujno potrebno palico ali cepin! M. 2

SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Par Dolinar - Harangozo v polfinalu

London, 13. aprila. — V III. kolu svetovnega prvenstva v namiznem tenisu za ženske je Japonka Tanaka premagala Avstrijko z 2:1, 2:1, 2:1, 2:1, 2:1. Avstrijka Lauber pa Japonko Tanako s 3:1. V tekmovalju moških posameznikov je Japonec Tomita premagal Čehoslovaka Slara s 3:1, zatem pa Američana Malisa s 3:2. V V. kolu je Japonec Ovimura premagal Madžara Šidoja z 2:1, 2:1, 2:1, 2:1. V tekmovalju ženskih dvojic je jugoslovanska dvojica Čović-Nikolić izgubila v osminki finala z dvojico D. in R. Row (Anglija).

Z DOLINARJEM V POLFINALU Vilim Harangozo

London, 13. aprila. — Nadaljnji rezultati V. kola svetovnega prvenstva v namiznem tenisu za posameznike (osmina finala): Bergman (Ang.) — Djetval (Mad.) 2:1, 2:1, 2:1, 2:1, 2:1; Roothoff (Fr.) — Feldt (Mad.) 2:2, 2:1, 2:1, 2:1; Bukiet (ZDA) — Gsbrič (Jug.) 16:21, 21:17, 21:19, 14:21, 21:17; Andreadis (CSR) — Just (Avstr.) 21:15, 22:20, 21:18; Flienberg (Svdska) — Štepek (CSR) 9:21, 17:21, 21:17, 21:16, 21:12; Reiter (Romonija) — Tamasa (Japon.) 12:21, 21:16, 21:19, 21:10; Tomita (Japon.) — Shed (Anglija) 21:17, 21:13, 17:21, 21:15. Naš drugi predstavnik Harangozo je izgubil proti Avstrijcu Justu.

Potemtakem so se v četrtfinalu uvrstili: Bergman, Tomita, Flienberg, Andreadis, Reiter, Roothoff, Bukiet in Ogimura.

Cetrtfinalne tekmovalja — moški: Bergman (Anglija) — Tomita (Japon.) 21:13, 22:20, 20:22, 21:16; Ogimura (Jap.) — Bukiet (ZDA) 21:11, 16:21, 21:13, 21:12.

V osmini finala sta Harangozo in Dolinar premagala francoski par Salat-Dibuit z 2:1, 2:1, 2:1, 2:1. V nadaljevanju tekmovalja sta premagala Dolinar in Harangozo v četrtfinalu čehoslovsko dvojico Štepek-Posepal z 2:1, 2:1, 2:1, 2:1, in se s tem uvrstila v polfinalno tekmovalje.

PO PORAZU Z ITALIJO

Francozi so zaskrbljeni

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Pariz, 13. aprila. Oster opomin pred svetovnim prvenstvom. — S takšno reprezentanco ni moč nastopiti v Švici. Pod gornjim naslovom objavlja pariški športni dnevnik »Equipe« polni dve strani gradiva o včerajšnjem porazu francoske reprezentance.

priloževanega poraza. Njegovi komentariji se strinjajo v tem, da so Italijani v vseh ožirih prekosili Francoze in skušajo ugotoviti, katere kvalitete italijanske reprezentance so prišle do izraza, katere slabosti Francozov pa so krive poraza. Prevladuje gledišče, da so bili Italijani hitrejši, močnejši in tehnično malo v premoči. Toda, ugotavlja časnik, Italijani niso nekakšna velika reprezentanca, peč pa so Francozi bili izrazito slabi, mlajni in neodločni.

Kot ostale časnike, je tudi »Equipe« prevzel nelagoden občutek sprito

Kot običajno, po hudem porazu, ki sledi z optimističnim pričakovanjem, so kritiki tudi tokrat složni. Taisti pisci, ki so hvalili vigranost in izredno kakovost francoske enajstotrice, jo zdaj ponikujejo. »Kjer ni čuta za žogo, ni moč ničesar stori«. Počakati je treba, da nam bo zrastle naraščajoč, vzklikava Wastou v »Equipe«, njegov kolega Riviv (iz istega časnika) pa zaključuje svoj komentar z naslednjimi besedami:

Nastop koledarjev v Ljubljani

V nedeljo ob 10. uri popoldne bo na Taboru letošnja prva koledarska prireditve. Koledarski klub Zeleničar bo namreč v okviru »Dneva železničarjeve organizacije dirke, na katerih bodo sodelovali koledarji iz Kopa, Pulja, Nove Gorice, Reke, tekmovali pa bodo tudi domačini. Tekmovalna praga bo vodila po Rozmanovi ulici (start in cilj bosta pri Taboru), mimo vojašnice po Vidovdanski ulici, Ilirski ulici, nazaj na Rozmanovo ulico. Dolžina kroga bo 800 m. Mladinci bodo moral krog prevoziti 38 krat, člani pa 30 krat. V dirki bodo sodelovali tudi avstrijski dirkači, ki bodo v soboto popoldne vozili v cestni dirki Ljubljana—Lesce —Ljubljana. M—r.

»Naši nogometni zvezdniki včeraj niso potrdili, da njihova vrednost ustreza tarifi, po kateri so jih razvrstili. (Kakšna tarifa? Morda tista, po kateri so jih določili za nosilca skupine v Švici)».

Rugal in Taiteau, sestavljalca francoske reprezentance, sta sklenila postaviti spremeni in jo pomladiti z igralci iz B reprezentance, ki je v nedeljo v Rimu igrala neodločeno. Vendar pravita, da je treba še počakati, »skajti prevč smo pod vsem tega hudega poraza.« B. Pešič

Nogometnaš leta

London, 13. aprila. — Desni krilec angleške reprezentance in član nogometnega moštva »Preston North End« Tom Finney je bil izbran na sestanku Združenja športnih novinarjev za »najboljšega nogometnaš leta« na Anglijskem. Strokovnjaki sodijo, da je ta igralce eden izmed najboljših sedanjih »driblerjev« na svetu.

Kot običajno, po hudem porazu, ki sledi z optimističnim pričakovanjem, so kritiki tudi tokrat složni. Taisti pisci, ki so hvalili vigranost in izredno kakovost francoske enajstotrice, jo zdaj ponikujejo. »Kjer ni čuta za žogo, ni moč ničesar stori«. Počakati je treba, da nam bo zrastle naraščajoč, vzklikava Wastou v »Equipe«, njegov kolega Riviv (iz istega časnika) pa zaključuje svoj komentar z naslednjimi besedami:

LJUBLJANSKE FILMSKE PREMIERE

„SOLEDADIN ŠAL“

»El rebozo de Soledad«. Scenarij: Jose Revuelta in Roberto Gavaldon. Režija: Roberto Gavaldon. Fotografija: Gabriel Figueroa. Glasba: Arturo Dominguez. — V glavnih vlogah: Arturo de Cordova, Pedro Armendariz, Estela Ju. do. Podjetje za izposojanje filmov »Morava« — Beograd.

Mehiški filmi, ki so po drugi svetovni vojni skupaj z italijanskimi neorealističnimi vzbudili v svetu veliko zanimanje, so a svojo kvaliteto in svežino pomenili velik napredek v svetovni filmski proizvodnji. Na mehiške filme so nerazdružno vezana imena njihovih avtorjev — Bunuela, Fernandez, Figueroa — ki že sama po sebi jamčijo kvaliteto, medtem ko pa tega ne moremo trdit za režiserja Gavaldona, ki je v filmu »Soledadin šal« rešal pokazal sem in tja velike kvalitete, ki so še tem bolj opazne ob neurejenosti, notranji nedognanosti in stilni neuravnoteženosti filma, ali pa obratno. Pri snovi, ki mu je nudila vse možnosti ustvariti notranjo psihološko dramo, dramo duševnih bojov in trpljenja, se je omejil le na zunanje efekte, ki kljub temu, da so kvalitetni, vendar učinkujejo eurovo realistično, so nekaj, kar v filmu le malokdaj vidimo.

Po drugi strani pa je spet preomrančen in naiven, kar vidimo posebno pri neuravnoteženi osebnosti zdravnika-idealista, ki je kljub svoji mo idealizmu tako omahljiv, da vsak bje potrebuje moralne opore, ki pa se — čudovito — tudi vedno v pravem trenutku pojavi v osebi skrivnega župnika, očeta Juana, ki igra tu vlogo »angela varuha«, »dobrega duha« — skratka »deus ex machina«.

Film je režiser Gavaldon izdelal po treh dramah Xaviera Lopeza Ferrera, ki v njih obravnava problem intelektualca na vas. To je tema, ki jo v filmu malokdaj obravnavajo (zato je toliko bolj zanimiva), ki pa je bomo zopet kmalu srečali (še kvalitetejšo) v mehiškem filmu »Rio Escondido«. Vendar se je režiser v filmu »Soledadin šal« izneveril tako konceptni dramatik, kot svoji. Iz početka filma vidimo, da naj bi bil centralna osebnost zdravnika v majhnem mehiškem kraju Santa Cruz, ki se bori z zaostalostjo vraževnih ljudi, jih hoče po neuspeh tudi zapustiti, a se ob nepričakovanem dogodku (operacija bolnega otroka na železniški postaji) nenadoma premisli. Toda film ne izveniti tako.

Nedvomno pa ima ta film tudi velike kvalitete, ki so, kot smo že omenili, toliko bolj vidne ob povprečno stilu ostalega filma: režiserjevi vzporedi v nekaterih resnično odličnih prizorih (že omenjena operacija, rojstvo otroka v porušeni cerkveni ladnji), učinkoviti zvočni efekti, ki spreminjajo te prizore, in fotografija, a kateri mi je ob časa do časa pričaral v filmu svojevstveno atmosfero.

Vendar film, ki mu je bilo namenjeno, da bi s svojo vsebino, uredino in atmosfero jedko obdelal problematiko, ki je marsikje na svetu še vedno pereča, težko da bi imel kak globlji socialni značaj, kljub temu, da je režiser lahko našel vse poroje, da bi v njem to poslanstvo tudi izvršil. M—r.

Prizor iz mehiškega filma »Soledadin šal«

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Partizanski top pripoveduje

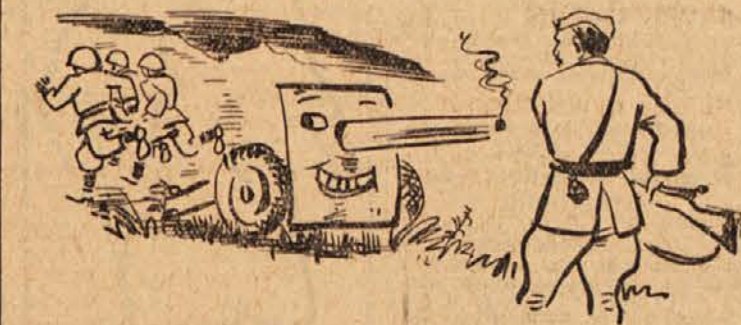
Kolesa, na katerih slonim na muzejskem dvorišču, se vgrzejo v zemljo, ker me že dolgo ni nihče premaknil s tega mesta. Moja cev je polna rje, ker bo kmalu minilo deset let, odkar sem poslal skoznje zadnji »pozdrav« ljudem, ki so hoteli uničiti slovenski narod. Zapirala nimam več — odbila mi ga je mina, ki se je nekoč razletela poleg mene. Moj ščit je zveržen, ker se je zaletela vanj granata iz prav takega topa, ki so ga imeli sovražniki v rokah.

Ko so me pripeljali iz tovarne, so me naložili na vagon in nato sem se vozil iz južne Italije dva dni in dve noči na sever. Ustavili smo se v Gorici. Zjutraj smo se odpeljali še dalje na sever, med visoke, strme gore. Ustavili smo se nekje ob Soči. Tam so me naložili na avtomobil in me odpeljali v kasarno, kjer sem nekaj tednov počival na dvorišču.

Nekega dne v začetku septembra pa so me nenadoma zapustili in jih ni bilo več nazaj. Po

dolini so začeli odmevati veseli vzkliki, in vasi je zaorila pesem. Italija je kapitulirala.

Nekaj dni se ni nihče zmejnjal zame. Potem pa je prišlo nekaj moških iz vasi, ki so me odvedli v gosto grmičevje in me skrbno pokrili s plahami in vejami. »Top je še nov,« so govo-

riči, »In nam bo še prav prišel.« Potem sem dolgo časa sameval. Nekega dne je prišlo k meni spet nekaj moških. Iz njihovega pogovora sem zvedel, da je enemu izmed njih ime Tine in da je orožar IX. korpusa. Razkriji so me in me natančno pregledali od koles do cevi.

»Ta top bo kakor nalašč za nas,« je dejal Tine. »Za vsako ceno ga moramo spraviti h korpusu.«

Cez nekaj dni je prišlo k meni nekaj partizanov iz Briškobeneškega odreda. Razstavili so me na sedem delov in me odnesli do poti. Zdaj se je začel najzanimivejši del mojega potovanja.

Po poti je priropotal voz, ki ga je pripeljal neki kmet iz vasi Golobi. Naložili so me na »lojtr«, nato pa so nametali name nekaj kopic sena, ki so ga stlačili in povežali. Nihče ne bi mogel slutiti, kaj je skrito pod senom. Odpeljali so me proti Kobaridu.

Pred Kobaridom je zapirala cesto »rampa«, poleg nje pa je stal stražar-belogardist, ki je voznika in njegove spremljevalce nekam nezaupno gledal.

»Kam pelješ seno, stari?« »V kasarno. Poglejte, saj imam potrdilo z žigom. Seno je namenjeno nemški vojski.«

»Rampa se je dvignila in voz je odropotal v Kobarid. Srečno sem se prepeljal skozi trg, nato pa naprej čez Sočo do vasi Ladro. Tam so že čakali partizani, ki so zmetali seno z voza, nato pa dvignili še mene, oziroma mojih sedem delov in me položili na tla.

Potem je priropotal po cesti sedem ročnih vozičkov. Na vsakega so naložili en moj del, nato pa hajdi naprej, po slabih planinskih poteh. V Podmeicu sem se spet preselil na voz in spet so naložili name sena. Čakal me je namreč še zelo težaven kos poti: čez glavno cesto, po kateri

so stalno križarile sovražne partulje.

Kmet, ki je spremljal voz, je proti večeru zavil na neko dvorišče, da bi tam prenočil. Toda glej smole! V vas je prišla sovražna kolona in njena kuhinja se je ustavila na našem dvorišču. Kuharji so skuhalo večerjo in jo razdelili po četah, nato pa so se začeli odpravljati spat. Za ležišče so si izbrali seno, pod katerim sem bil skrit jaz. Nekateri so si postlali po tleh, drugi pa so se odložili, da bodo spali kar na vozu.

Od poldneva do večera

»Milan, umakni se, ne vidiš, da si mi na poti!« je klical Marko svojemu mlajšemu bratcu. Ta pa se ni kaj prida menil za opomine. Še kar naprej je stal sredi med mladimi modelarji, ki so v nedeljo prišli s svojimi modeli, z velikimi in manjšimi zmajji na prostran travnik v Tivoliju. Vreme je bilo lepo. Ne prehud in ne preslab veter je obetal veliko veselja. Milan pa se ni hotel umakniti, zato mu je Marko zagrozil: »Boš videl, mami bom povedal!«

Nemara je grožnja zalegla, morda pa je tudi Milan sam uvidel, da ne bo mogel dolgo vzdržati med vrvežem mladih modelarjev. Eni so tekali sem, drugi tja, vsak pač za svojim zmajem... zmajji pa so se dvigali in dvigali visoko v zrak. Marsikatera vrvice, nemotana na velik klobuč, je bila še prekratka, kajti še višje, še dalje bi zletel zmaj...

Sovražna kolona je že zgodaj zjutraj krenila iz vasi. Naš voznik se je oddahnil. Napregel je konje in voz s senom je odropotal po cesti. Ko se je pomikal mimo sovražnega stražarja, je le-ta dejal: »Tako močni konji, pa tako malo sena na vozu. Slab kmet!«

Tako sem se srečno pripeljal do Ponikev. Tam je že čakal orožar Tine, ki je po partizanskem telefonu sporočil štabu korpusa, da je izpolnil nalogo. Čez dva dni sem bil že v vasi, kjer je bil štab korpusa. Partizani so spet sestavili mojih sedem delov.

Zdaj se začneja drugi del moje povesti: doživljaji iz borb na lepi primorski zemlji. Komaj sem se malo oddahnil, že so me partizani odpeljali v borbo. Sli smo nad Crni vrh, kjer je bila močna belogardistična postojanka. Sovražnik je imel bunkerje in je bil do zob oborožen. Mislim, da mu partizani ne bodo mogli do živoga. Tedaj pa so začele bruhati granate iz mojega žrela in bunkerji so se začeli rušiti v prah. Po 12 urah borbe je bila postojanka zavzeta.

Potem sem pomagal partizanom še v mnogih slavnih borbah. Najslavnjša je bila borba za Trst. Toda če bi hotel natančno opisati, kaj vse sem doživel, bi moral pripovedovati ves dan. Naj bo za zdaj dovolj. Zdravo, mladi prijatelj!

Franjo Godec

Tu se najdemo vsak dan

PRIJETEN VONJ

Nekoč je lisica ukradla kokoš. Odnese jo je v svoj brolg, jo oskubila in sklenila, da je ne bo takoj pojedla.

»Večer je že,« si je dejala. »Danes sem imela naporen dan. Bolje bo, če si jutri priredim dobro pojedino. Zdaj pa se bom lepo naspala.« Položila si je kokoš pod glavo namesto blazine ter legla k počitku. Potem se je obračala, obračala, zaspati pa ni mogla. Vstala je, povohala kokoš in dejala:

»Tale blazina je čez mero mehka in nikakor se ne da zaspati. Žal bom morala pojesti

njen najmehkejši del. Mislim, da bom potem laže zadremala.«

Tako je tudi storila. Obglodala je kokoši bedra in še rebra nekoliko ter zopet legla.

No, še vedno je spanec bežal od nje. Pokazalo se je, da je vzglavje postalo pretrdo. Zvit-

Aprilska

Hej, dežnike razgrnite, spet bo deževalo! Razgrnili so dežnike ne zares — za talo!

Kaj počnete, ste ob pamet, sonce bo sijalo! Brž pospravijo dežnike ne zares — za talo!

Kdo je tisti neugnanec, ki na njega vabo zdaj pospravljamo dežnike ne zares — za talo?

Bi ulovili potegavca, ga potresli malo, za ušesa in za brado ne zares — za talo?

So ulovili ga, potresli, nič ni pomagalo, se april smejal jim v brk je ne zares — za talo!

Ana Rijavec

repka je spoznala, da je storila napak, spet se je dvignila in rekla:

»To napako moram popraviti. Tolste dele je treba gladati pomalem, a koščene bolj.«

Snedla je vse meso, ki je ostalo na bedrih in hrbtu in zopet zaprla oči.

Zaspala pa tudi to pot ni. Domislila pa se je nečesa in čudno se ji je zdelo, da se ni tega spomnila že prej. Rekla je:

»Glej vendar! Nikoli prej nisem rabila vzglavja, pa sem vseeno dobro spala, tja do sončnega vzhoda.«

In obglodala je kokoški še perut, vrat in noge ter se sita zavalila prav na oglodane kosti. In spala je dobro, tako dobro kot ponavadi in kosti je niso tiščale, čeprav je ležala na njih.

Sele zjutraj, ko se ji je želodec spet oglašil, je spoznala, da ni bilo vzglavje krivo njene nespečnosti, pač pa nad vse prijetni vonj kokošjega mesa.

TRIVESELE

Na koncu šolske ure vpraša Tine: »Tovariš učitelj, kaj smo se danes učili?«

»Kaj smo se učili? Čemu to vprašuješ?«

UGANKE

Venomer se lovita, v krogu naokrog hitita; če pogledaš na oba točen čas kažeta.

(Kazalca na uri)

Tu bratcev je pet, lepi so na pogled, čeprav veliki, manjši, debeli so in tanjši, nič eden ne naredi, da drug ne vedel bi.

(Prsti na roki)

Pozimi bi radi je imeli čimveč, paleti pa je še prav lahna odveč.

(Obleka)

V njih nosimo učenost, ki v glavě naravnost gre lahko, če je volja za to.

(Knjige)

Pozimi veliko pojé, da nam toploto daje, a lačna stoji poleti, ker ji ni treba greti.

(Peč)

F. Slana 1954

David

Ko se ptički ženijo

Ko se ptički ženijo, botre sove kuhajo: od mušice rebrce, od komarja stegence, tolste polzene roge, slastne miške kralice. Mravlje so prinesle jajčka, zelenjavo pa dva zajčka; jedrc mernik vevertice, méd debele za potice. Polh je sod masti privatil,

ogenj čuk je sam zapalil, žolne doblje take sklade, da bo sit, kdor zraven sede. A ko v ponvcah se praži, krokerji stoje na straži:

nepovabljenim ne smé dovoliti se v gosté! Kosmatinca sram ni krasti, kar po hosti prilomasti; volk, ovej, je požeruh, vse pospravil bi do muh; zvitorepka, ko bi tekla, z repom z miz bi vse pometla, s sabo te dobrote vzela, sama pila, sama jela, ptičkom dober tek žetela.

Črtomir Sinkovec

Poštenjak

Zivel je sultan, ki je rad hodil med ljudi. Nekega dne se je napotil v zapore. Na dvorišču je našel pet jetnikov.

»Povejte, zakaj so vas obsodili?« je vprašal sultan.

»Obsodili so me po nedolžnem, pripeljali so lažne pričé,« je rekel prvi.

»Sodnik je bil moj največji sovražnik, zanalašč me je obsodil, čeprav sem nedolžen,« je trdil drugi.

»Nedolžen sem, le dokazati tega ne morem,« je dejal tretji.

»Jaz sem nedolžen. Da bi rešil prijatelja, sem se dal zapreti,« je rekel četrti.

In vsi štirje so začeli prositi sultana, naj jih izpusti, saj so nedolžni.

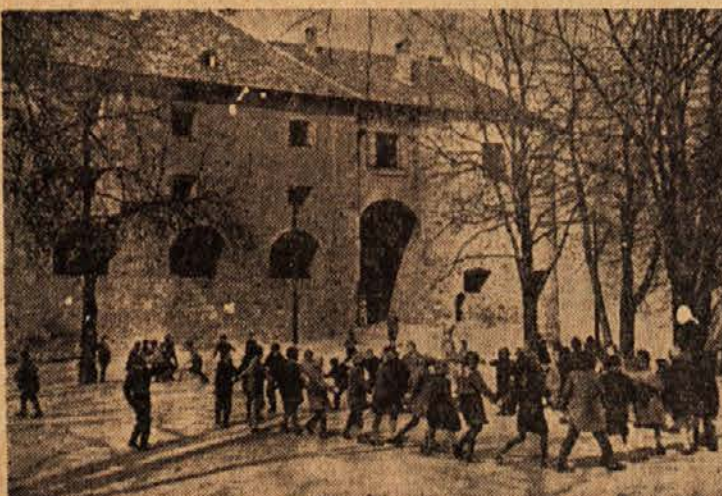
Tedaj se obrne sultan k petemu, ki je ves čas stal ob strani in molčal.

»Kaj pa ti, zakaj si zaprti?«

»Kradel sem. Kriv sem. Ne zaslužim, da me pomilostite,« je odgovoril peti.

Sultanu je bilo to všeč. Če je že enkrat zagrešil, vsaj zdaj, drugič, ni in je resnico govoril. Zato reče sultan:

»Ti si torej kriv! Potem nimaš kaj iskati med temi poštenjaki. Jih boš še pokvanil. Snemite mu okove in ga pustite domov!« je ukazal sultan in peti jetnik je šel domov.

Zavrtel smo se v krogu

DNEVNE NOVICE

Prijatelji strelstva! Zaradi številnih strelskih tekmovalcev v tekočem letu v mestu Ljubljani so strelci sprožili misel za ustanovitev oddelka pokazivačev pri Mestnem strelskem odboru. Pokazivači naj bi imeli svoj finančni pravilnik po znanju v tih skrinjah. Zato naprosamo vse, ki imajo veselje in zanimanje za pokazivanje da se zgledajo od 14. do 20. aprila na Mestnem strelskem odboru, Ljubljana, Resljeva cesta 9, soba 7, vsak dan od 8-14. Vabljeni vsi prijatelji strelstva! - Mestni strelski odbor, Ljubljana.

Pred molji zaščitite vašo obleko z znanim sredstvom MOTOX. Pasite na zaščitno znamko MOTOX!

PREDAVANJA

Profesorstvo in Pedagoško društvo v Ljubljani vabita na predavanje avstrijskega pedagoga dr. Fr. Hillebrandta o temi: »Problem diferencijalne enotne šole«, ki bo v sredo, dne 14. aprila ob 20 v predavalnici I. gimnazije.

Dekanat pravne fakultete v Ljubljani vabi na predavanje univerzitetnega profesorja iz Zagreba dr. Olega Mandiča, ki ga bo imel v sredo, dne 14. aprila ob 18 v Zbornični dvorani univerze pod naslovom: Sociološki izvori krščanske ideologije.

V petek, dne 16. aprila ob 20 bo predaval ing. Dušan Gruden o pomenu in vlogi žičnic iz cikla »Gradbeništvo«. Predavanje bo v prirodoslovni dvorani Univerze, vhod iz Gosposke ulice. Predavanje spremljajo diapozitivi.

V Klubu kulturnih delavcev govori v četrtek, 15. maja ob 20.30 lektor zagrebške univerze g. Leclerc: O Albertu Camusu.

KONCERTI

Vodilni švedski pianist Hans Leygraf koncertira potoj ob 20.15 v Filharmoniji. Kritika v Amsterdamu piše o njem, da je umetnik izrednega kova. Leygraf je zadnji inozemski večer, ki bo koncertiral s klavirskim večerom v tej sezoni. Na sporedu so dela Bacha, Mozarta, Beethovna, Brahmsa, Debussyja in Bartoka. - Vstopnice so še na razpolago.

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA

Sreda, 14. aprila ob 20: Gorki: »Vasa Železnov«. Abonma red B. (Rašela - Ančka Levarjeva, Natalija - Vilka Grlova).

Četrtek, 15. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma red H.

Petek, 16. aprila: Zaprt.

Sobota, 17. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Izven in za podočelje.

Nedelja, 18. aprila ob 20: Miller: »Smrt trgovaškega potnika«. Izven in za podočelje.

OPERA

Sreda, 14. aprila ob 19.30: Verdi: »Trubadur«. Gostovanje J. Gostiča. - Abonma red C.

Četrtek, 15. aprila ob 19.30: Foerster: »Gorenjski slavček«. Gostovanje R. Franola. Zaključena predstava za sindikat železniške direkcije ob dnevu železnice.

Petek, 16. aprila ob 19.30: Gluck: »Ifigenija na Tavridi«. Abonma K.

Sobota, 17. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Premiera. Proslava 30-letnice umetniškega delovanja basista Draga Zupana.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Sreda, 14. aprila ob 18: Vilharjeve balade - Večer v Italiji. Izven.

Petek, 16. aprila ob 20: Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogi«. Premiera. Izven.

Sobota, 17. aprila ob 20: Slavko Grum: »Dogodek v mestu Gogi«. Izven.

Nedelja, 18. aprila ob 20: M. Chasse: »Harvey«. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana - Mestni dom

Nedelja, 18. aprila ob 18: Nestroy-Likar: »Ah ta ljubezen šmentana«. Popoldanska predstava (30. predstava).

Umrli so v Ljubljani

Kocmur Amalija, gospodinja. Pogreb bo v sredo ob 15 na Zalah.

Podkov Franc, mesar. Pogreb bo v četrtek ob 15 na Zalah.

Pfundner Marija, gospodinja. Pogreb bo v četrtek ob 15.30 na Zalah.

ob 20: Lichtenberg: »Veselo potovanje«. Veselogra. Večerna predstava. Izven.

V nedeljo popoldne bo še trideseta uprizoritev veselogra z godbo, petjem in plesom »Ah ta ljubezen šmentana«. V nedeljo zvečer ob 20 pa bodo uprizorili zabavno veselogra »Veselo potovanje«, ki jo je občinstvo sprejelo z velikim navdušenjem in prisrčnim smehom. Predaja vstopnic od petka dalje, rezerviranje telefon št. 30-923.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg

Sreda, 14. aprila ob 15.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Zaključena predstava za osnovno šolo Moste.

ob 17: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Zaključena predstava za osnovno šolo Grahovo ob Bači.

Nedelja, 17. aprila ob 11: Kuret: »Obutja mačke«.

Občinstvo obveščamo, da bo marionetno gledališče zaradi turneje gledališča ročnih lutk po Primorski zaprtje od 19. aprila do 17. maja.

Predprodaja vstopnic za nedeljsko predstavo bo od petka šale od 11 do 12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaji ali telefon 32-020.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 14. aprila

Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 18.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes od 5.45-5.55 Jutrarnja telovadba - 8.30-8.35 Radijski koledar in pregled tiska - 7.20 Za gospodinje - 12.00 Melodije G. Gershvina - 12.20 Nasveti za dom - 12.30 Opoldanski koncert - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.45 Za pionirje - 14.05 do 15.00 Za vsakogar nekaj (Izbira iz operne glasbe) vmes od 14.40-14.45 Kaj bo danes na sporedu? - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo: a) Ing. Šušteršič: Gozdar pripravuje; b) Prošnja (po Bonseisu) - ponovitev - 16.00 Koncert po željah - 17.10 Domače pesmi izvaljalo zbori, ansambli in solisti - 17.45 88. lekcija tečajnega angleškega jezika - 18.00 Baladna glasba - 18.25 Glasbeni razgledi - 18.40 Koncert pianistke Olge Jovanovič - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame - 20.00 Od karulele do karulele, repertoar - 20.45 Večerni orkestralni spored - 22.15 Igra plesal orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Maria Rjavca - 22.35-23.00 »Moderni plesni orkestrje«.

23.00-24.00 Oddaja za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna

Sreda, dne 14. aprila 1954: lekarna »Studenti«, Gorkova ulica 18.

RADIO

5.30-7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.30-7.50 Pohorski fantje pojo in igrajo - 7.50-8.00 Obvestila in objave - 8.00-8.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo - 8.15-8.20 Za naše gospodinje - 8.20-8.30 Zabavna glasba - 8.30-8.40 Poročila - 8.40 do 9.00 Za dobro voljo - 12.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebrnem potokus«.

UDARNIK: Ameriški film: »Moč orožja«.

PORBEZJE: Italij risanka: »Bagdad-ska roža«.

STUDENT: Amer. film: »Pavla«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sreda, 14. aprila ob 19.30: Hristič: »Ohridska legenda«. - Zaključena predstava za železničarje.

Četrtek, 15. aprila ob 19.30: Kreft: »Velika puntarja«. Premiera. Izv. in za premierski abonma.

Umetnostna galerija, Strossmayerjeva ulica 8: Razstava beogradske skupine »Samostalni« - olja, grafika in plastika. - Razstava je odprta dnevno od 9 do 18 v času od 11. do 25. aprila 1954. Prijave za ekskurzije pošljite na telefon 25-45. Vodstvo na razstavi zagotovljeno.

Oglašujte v »Ljudski pravici - Borbi«!

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO mojstra in pomočnike avtokleparja in avtomobilarje. Invalidsko podjetje »Kolarstvo karoserija mitzavstvo«, Maribor, Tržaška c. 6. M 36

VEC KVALIFICIRANIH strojnih ključavničarjev in kovinostrojarjev sprejme podjetje »Zičnice«, Ljubljana, Tržaška cesta 69. - Nastop službe takoj. 1261

TOVARNA

»RADOJE DAKIČ« TITOGRAĐ

potrebuje:

4 strojne inženirje za vodilna delovna mesta v podjetju

2 strojna tehnikarja s prakso v konstrukcijskem biroju

11 visoko kvalificiranih (strojnih ključavničarjev, kovinostrojarjev, kovinostrojarjev, orodjarjev)

Interesenti naj se javijo na gornji naslov in pošljejo najnunjnejše podatke o dosedanjem delu in službovanju.

Plača po sporazumu! Stanovanja zagotovljena za samce in poročene!

V primeru poziva za dogovor plača podjetje stroške do Titograda in nazaj!

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Mehiški film

»Soledadin šale«

glavni vlogar Estela Inda, Arturo de Cordova, Pedro Armendariz. rednik Predstave ob 16. 18.30 in 21. redprodaja vstopnic od 10-11 in od 18 dalje.

KINO »UNION«: Amer. barvni film: »Viharni zalivi«. Tednik. Predstave ob 15. 17. 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 12.30 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Amerikanec v Parizu«. Brez tednika. Predstave ob 18. 18 in 20. Ob 19 bo matineja istega filma. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 18 dalje.

KINO »SOČA«: Mehliški film: »Soledadin šale«. Brez tednika. Predstavi ob 17 in 19.30. Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 18 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Amer. film: »Točno opoldne«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »SISKA«: Amer. film: »Napolni našo«. Tednik. Predstave ob 16. 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

JESENICE: »RADIO«: Mehliški film: »Maklovijs«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAYŽA«: Ameriški film: »Na slabem glasu«. Predstavi ob 18 in 20. KRANJ: »STORŽIČ«: Ameriški film: »Njeno življenje«.

PTUJ: Ameriški film: »Tajni tovor«.

PeTaLin

je zanesljiva zaščita vaše garderobe pred molji. PeTaLin.

UPRAVNI ODBOR SPLOŠNE BOLNIŠNICE V MARIBORU

razpisuje prosta delovna mesta za:

1 magistra farmacije vodjo zavodove lekarne

1 magistra farmacije

4 medicinske laborante

Pogoji: Dokončana farmacevtska fakulteta, za vodjo lekarne pa še večletna praksa v zdravstvenih ustanovah, za medicinske laborante pa predpisana strokovna izobrazba.

Prošnje je poslati UPRAVI SPLOŠNE BOLNIŠNICE V MARIBORU skupno z življenjepisom in dokazili o šolski in strokovni izobrazbi!

TE DNI IZIDEJO

OPŠTE UZANSE ZA PROMET ROBOM

s predgovorom in podrobnim kazalom, ki omogoča hiter vpogled v besedilo uzanc

Glede na to, da so uzance dobile veljavo 7. aprila 1954 in jih uporabljajo v sporih, za katerih rešitev je pristojna državna arbitražna, je knjiga neobhodno potrebna vsem gospodarskim in zadržanim organizacijam, bankam, železniškim in vsem ostalim prometnim podjetjem, samostojnim vojaškim komandam, arbitražnim izvedencem, sodiščem in državnim arbitražam, pravobranilstvom, prav tako pa tudi ljudskim odborom okrajev, mest in občin, katerih imovinske spore rešuje državna arbitraža.

Uzance bodo dobro služile zlasti inšpekcijam, javnim tožilstvom, organom državne uprave, advokatom, kakor tudi študentom pravnih in ekonomskih fakultet.

Naročila sprejema: Odeljenje prodaje »Službenog lista FNRJ« - Beograd, Kraljevića Marka ulica 9.

1809

KOLEKTIV MESTNEGA GRADBENEGA PODJETJA »MEGRAD«

SPOROČA VSEM DOBAVITELJEM IN INVESTITORJEM, DA SE JE DOSEDANJA FIRMA PODJETJA PREIMENOVALA V

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE »STAVBAR«

MARIBOR - VITA KRAIGHERJA ULICA 8

TER SE ŠE NADALJE PRIPOROČA ZA NJIH NAKLONJENOST

TOVARNA TEŽKIH ORODNIH STROJEV

»IVO LOLA RIBAR« - ŽELEZNIK

OBISKI ZA OGLED TOVARNE SE SPREJEMAJO PROTI PREDHODNI PRIJAVI LE OB ČETRTEKIH OD 8. DO 12. URE

INOZEMSKI OBISKOVALCI SE SPREJEMAJO NA PODLAGI 24 UR PREJ VLOŽENE PRIJAVE

1832

TRIJE

E. M. REMARQUE

lovariši

ROMAN 47

Trenutek osuple tišine. Toda Armada spasa je bila vajena nadlog. Še močnejše je zbor petje takoj spet nadaljeval.

»Kaj hočeš na svetu sam...« je donelo v en glas...

»Tri sto hudičev!« je rohnel ogorčeni glas, »niti tu človek nima miru!«

»Kjer satanovo te slepilo zapeljuje...« je donelo v silnem zanosu proti ogorčenemu lasu.

»Ve stare prisme me že zdavnaj ne morete zapeljati!« je neutegoma zadonel odgovor iz megle.

Počil sem v smeh. Tudi Pat se ni več mogla premagovati. Kar tresla sva se od smeha spričo tega dvoboja na pokopališču.

Armadi spasa je bilo znano, da so bile klopi tu zavetišče zaljubljenih parčkov, ki niso vedeli, kam bi se v mestnem hrupu sicer zatekli, da bi jih nihče ne motil. Zato se je odločila za silen udarec. Privedila je nedeljsko racijo, da bi rešila duše. Pobožno, verno in glasno so se drli neizžolani glasovi. Kitare pa so jih spremljale z mogočnim wumba, wumba.

Pokopališče je oživel. Iz megle so se razlegali klci in krohot. Kazalo je, da so zasedene vse klopi. Samotni uporniki ljubezni je dobil nevidno ojačanje somišljenikov. Brž so sestavili protestni zbor. Pri tem so morali biti tudi stari vojaki, ki jih je bila izpodbudila koračnica; kmalu je namreč mogočno zadelala.

nemirljiva pesem: »V Hamburgu sem bil - videl sem cvetoči svet...«

»O, nikar ne ztrajaj v zakrknjenosti«, je še enkrat hreščeece prodir zbor asketov, kajti Armada spasa je s svojimi kimaajočimi širokokrajnimi klobuki zašla v največji alarm.

Toda zlo je zmagalo. »Svojega imena ne smem imenovati, so se mogočno uprla hripava grla, »saj sem prodajna deklina...«

»Zdaj bo pa čas, da jo odkuriva«, je dejala Pat. »To pesem poznam. Ima mnogo kitic, ki se mogočno stopnjujejo. Pojdival!«

Spet je bilo tu mesto s svojim hupanjem in drdranjem koles. Toda ostalo je začarano. Megla je napravila iz omnibusov velike praviljne živali, avtomobili so postali plazeče se svetlobne mačke, izložbe pa pestre votline zmešnjave.

Odšla sva vzdolž pokopališča in naprej čez zabavišče. Vrtiljaki so moleli v vlažni zrak, liki šumeči stebri glasbe in stijaja, vražje kolo se je iskriilo v škrlatu, zlatu in krohotu, labirint pa se je lesketal v modrih plamenih.

»Blagoslovljeni labirint!« sem dejal.

»Zakaj?« je vprašala Pat.

»Saj sva bila skupaj v njem.«

Prikimala je.

»Zdi se mi, da je minila od takrat že cela večnost.«

»All pojdeva še enkrat vanj?«

»Ne«, sem odgovoril. »Zdaj ne več. Ali hočeš kaj piti?«

Odkimala je z glavo. Bila je čudovita. Megla je bila ko lahna para, ki jo je delala še očarljivejšo.

»In tudi trudna nisi?« sem jo vprašal.

»Ne, še ne.«

Pršla sva do lop z obročki in kavli. Pred njimi so visele svetilke z belo, brizgajočo karbidno svetlobo. Pat me je pogledala.

»Ne«, sem dejal, »danes ne mečem. Niti enega obročka. Tudi če bi lahko dobil polno klet zganja Aleksandra Velikega.«

Šla sva naprej, čez trg in skozi mestne nasade. »Tu nekje mora rasti daphna indica«, je rekla Pat.

»Da, diši že od daleč čez livade. Cisto razločno. Mar ne?«

Pogledala me je. »Pač«, je odgovorila.

»Najbrž že cvete. Zdaj diši po vsem mestu.«

Previdno sem se ozrl na desno in levo, če je kje prosta klop.

Toda kriva je morala biti daphna indica ali pa nedelja ali kar že - nobene nisem našel. Vse so bile zasedene. Pogledal sem na uro. Bilo je že po polnoči. »Pojdi«, sem dejal, »k meni greva - tam bova sama.«

Ni odgovorila, toda vrnila sva se. Na pokopališču sva zagledala nekaj nepričakovanega. Armada spasa je dobila ojačenje.

Zbor je stal zdaj v štirih vrstah. Ne samo sestre, tudi dve vrsti bratov v uniformah sta stale na pokopališču. Petje se ni več razlegalo hreščeece dvoglasno, marveč štiriglasno ko orgle. V valčkovem taktu je donelo nad nagrobnimi kamni: »Nebeški Jeruzalem...«

Opozicije ni bilo več slišati. Armada spasa jo je bila odpihala. »Vztrajati je treba«, je govoril zmeraj moj rektor Hillermann. »Vztrajnost in pridnost sta boljši od razuzdanosti in genialnosti...«

Odklenil sem vrata. Malo sem pomislil. Potem pa sem prižgal luč. Hodniška cev je zijala rumeno in ostudno. »Zatani oči«, sem dejal tih, »Pat, ta prizor je samo za utrjene živce.« Krepko sem jo dvignil in odšel počasi, kakor po navadi naprej, ko da sem sam, mimo kovčkov in plinskih kuhalnikov do svoje sobe.

»Grozno, kaj?« sem dejal v zadregi in se zagledal v plišasto garnituro pred nama. Da, zdaj sta mi manjkala brokatna naslonjača gospe Zalewske; preproga, svetilka Hassejevih...

»Saj ni tako strašno«, je rekla Pat.

»Pač, pač«, sem odgovoril in stopil k oknu. »Toda vsaj razgled je lep. Kaj če bi postavila stole k oknu?«

Z A D N J E V E S T I

Z OBISKA PREDSEDNIKA REPUBLIKE TITA V PRIJATELJSKI REPUBLIKI TURCIJI

MIRU VDANI NARODI MORAJO USTVARITI FRONTO KI BO BOLJ ENOTNA KAKOR KDAJ KOLI PREJ

je dejal predsednik republike Turcije Djelal Bajar na slavnostni večerji na čast maršala Tita

Ankara, 13. aprila (Tanjug). Nocoj ob 20.15 po turškem času je predsednik turške republike Djelal Bajar priredil v svoji rezidenčni hiši večerjo na čast predsednika republike Josipa Broza-Tita in njegovega spremstva. Večerje so se udeležili državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, generalni tajnik predsednika republike dr. Jože Vilfan, veleposlanik v Turčiji Miša Pavličević, viceadmiral Josip Černi, generala Miloš Šumonja in Milan Zeželj, načelnik protokola državnega tajništva za zunanje zadeve dr. Sloven Smodlaka, opolnočveni minister Ranko Zec in univerzitetni profesor dr. Božidar Lavrič.

S turške strani so se svečane večerje udeležili — predsednik Velike narodne skupščine Koraltan, predsednik vlade Menderes in vsi ministri, podtajnik pri predsedstvu turške vlade Ahmed Korul, načelnik generalštaba Nuri Jamut in večje število funkcionarjev turškega zunanjega ministrstva ter predstavnikov turškega javnega in kulturnega življenja.

Med svečano večerjo je predsednik turške republike Djelal Bajar nazdravil predsedniku republike Josipu Brozu-Titu z naslednjimi besedami:

Jugoslavijo skladno in zanesljivo predstavljajo ter napredujejo na vseh področjih. Zelo nenehni razvoj trdnega in iskrenega prijateljstva med Turčijo in Jugoslavijo, navdihljen s humanim idealom, kakršni naša država, sprejemajoče naše povabilo, z gledišča razvoja odnosov med našima dvema državama ne samo sijajna manifestacija prijateljske nacije! Zelo nenehni razvoj trdnega in iskrenega prijateljstva med Turčijo in Jugoslavijo, navdihljen s humanim idealom, kakršni naša država, sprejemajoče naše povabilo, z gledišča razvoja odnosov med našima dvema državama ne samo sijajna manifestacija prijateljske nacije!

no zavest, ki jo navdihujejo spomini na legendarni lik velikega Atatürka.

Spoštovani predsednik republike! V Vašo deželo smo prišli spremljani od simpatičnih jugoslovanskih narodov in z njihovim polnim razumevanjem pomena te poti. To dokazuje, da je dosedanje sodelovanje med našimi državami in vztrajno delo državnih in uradnih predstavnikov, z bliževanju in utrjevanju prijateljskih stikov, katerih cilj je uresničiti skupne interese in smotre, obrodilo do sedaj lepe sadove. V čem so ti interesi in smotre? Kako so nastali in postali skupni? Ali ogrožajo kako ozemlje, kako neodvisnost, kak notranji red ali kaj drugega? Ne, z nobeno izmed teh ali podobnih stvari naši cilji niso sprti. Sprti so samo s cilji tistih, ki ne spoštujejo ali ki v prihodnje ne bi spoštovali naše svobode, naše neodvisnosti in nedotakljivosti našega mirnega razvoja in naše težnje po ohranitvi miru in tem delu sveta. Izmed vseh stvari stan nam najbolj pri srcu mir in naš svobodni razvoj, brez vmešavanja drugih v naša notranja vprašanja. To pa so takšni cilji, ki jih miroljubno človeštvo ima za pozitivne. Samo takšni in podobni cilji ter težnje, če bodo spoštovani, lahko koristijo svetu za pomiritev in mirno mednarodno sodelovanje.

Ankarski sporazum med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo mora služiti edinole ciljem, ki sem jih zgoraj omenil. Do odločnosti naših treh vlad, da izdajo ustrezne ukrepe obrambnega značaja, je prišlo zavoljo želje naših narodov, ki se čutilo ogrožene, naša naloga pa je bila, da to željo izpolnimo in nadaljujemo po isti poti. Miroljubno človeštvo nam bo izreklo priznanje za naše napore in poštene namene.

Dvigam to čašo na Vaše zdravje in na Vašo osebno srečo, spoštovani predsednik, za srečo in blaginjo našega zaveznika republike Turcije, za nadaljnji razvoj naših zavezniških odnosov.

Ob 22.30 je predsednik turške republike g. Djelal Bajar priredil na čast predsednika republike Josipa Broza-Tita in ostalih visokih jugoslovanskih gostov svečan sprejem. Sprejema so se udeležili uradno in osebno spremljevalci predsednika republike Josipa Broza-Tita ter člani veleposlanštva, s turške strani pa predsednik Velike narodne skupščine Refik Koraltan, predsednik vlade Adnan Menderes, vsi ministri in visoke osebnosti turškega javnega ter kulturnega življenja.

Predsednik Tito s turškim zunanjim ministrom Küprülüjem in spremstvom na carigradski železniški postaji

cija že doseženega, temveč tudi začetek srečnega napredka v prihodnosti. Gospod predsednik in ugledni

BESEDA PREDSEDNIKA JOSIPA BROZA-TITA

»Spoštovani predsednik republike, spoštovana gospoda in tovariši! Prosim Vas, da mi oprostite, ker ne bom mogel dovolj točno z besedami izraziti vsega tistega, kar ob tej priložnosti čutim in kar bi ustrezalo tem pomembnim trenutkom. Predvsem bi se rad ob tej priložnosti še enkrat zahvalil pred-

sedniku republike g. Bajarju za prijateljsko povabilo in izredno tople sprejem ne samo pri vodilnih ljudeh, temveč tudi pri narodu zavezniške Turcije. Globoko sem radosten, ker se mudim v glavnem mestu Turcije. Le-to je zgornji pogled življenjske moči in mladostne energije turškega naroda in dostojno izražanje njegove moči in žive narod-

niška vlada istih misli kakor jugoslovanska, da je plodno razvijanje odnosov, temeljenih na medsebojnem razumevanju in spoštovanju, koristno ne samo za obe zainteresirani državi, temveč tudi za širše interese mednarodnega sodelovanja. Predsednik Eisenhower je nadalje poudaril, da je ameriški narod bil močno prijateljsko naklonjen jugoslovanskim narodom tako v minulosti kot tudi med vojno, in sicer spriču boja jugoslovanskih narodov za skupno stvar.

Po tem obisku bo prišlo do nadaljnje utrditve stikov in sodelovanja z zavezniško Jugoslavijo

piše turški časnik »Džumhurijet«

(Od posebnega dopisnika »Borbe«) Ankara, 13. aprila Carigradski tisk prav tako kot ankarski posvečuje veliko pozornost obisku maršala Tita v Turčiji. Časniki priobčujejo fotografije, poročila svojih ankarskih dopisnikov o svečanem sprejemu v Ankari ter druge podrobnosti v zvezi z obiskom.

Mnogi časniki posvečujejo temu pomembnemu političnemu dogodku uvodnike ali komentarje. V velikem dnevniku »Džumhurijetu« piše glavni urednik, narodni poslanec Nadir Nadija v uvodniku z naslovom »Titov obisk v Ankari« tole: »Predsednik FLRJ maršal Tito se mudi od sinoči v Ankari kot gost predsednika naše države. Njegovi Ekscelenci Titu in državnim voditeljem, ki so v njegovem spremstvu, želimo, da bi preživeli v naši deželi lepe dni. Izražajoč tople želje smo prepričani, da bo po tem obisku prišlo do nadaljnje utrditve vezi in sodelovanja s prijateljsko ter zavezniško Jugoslavijo.

ankarski sporazum črpa svojo življenjsko silo iz takšne stvarnosti, ga lahko imamo za enega izmed najtrdnjših stebrov ideje miru na svetu.

Nadir Nadij zaključuje članek z naslednjimi besedami:

»Ker je bil trojni sporazum ustvarjen in trdni odločnosti, da mora biti namenjen izključno obrambi neodvisnosti in miru, da mora biti brez vsakršnih agresivnih teženj proti komerkoli, uspešno izpolnjuje svojo nalogo. Obisk njegove Ekscelence Tita v naši Ankari imamo za poročstvo sodelovanja med našimi narodi, ki se bo, prepričani smo, stalno razvijalo.

Glavni urednik neodvisnega časnika »Jeni Istanbul« Mustafa Nermi piše v članku z naslovom: »Možnosti razvoja turško-jugoslovanskega prijateljstva« — naslednje:

»Najuglednejša jugoslovanska osebnost — maršal Tito se od

Iz naših krajev

Nova šola v Cerovem

Poročali smo že, da so minulo nedeljo slovesno odprli novo šolsko poslopje v Cerovem. Svečanosti ob otvoritvi nove šole se je udeležilo približno 2000 ljudi iz Brd, Tolmina, Nove Gorice, Kanala ob Soči in drugih krajev. Od gostov so bili razen nekaterih republikanskih ljudskih poslancev, številnih profesorjev, učiteljev in drugih prosvetnih delavcev iz vse Goriške navzoči tudi člani Izvršnega sveta LRS Franc Kimovec-Ziga, predsednik Sveta za prosveto in kulturo LRS dr. Anton Melik, načelnik tega Sveta Vlado Vodopivec in drugi.

Tov. Franc Kimovec-Ziga je domačinom v krajevnem nagovoru čestital k otvoritvi nove šole ter jim izročil pozdrave in čestitke tudi v imenu ljudskih poslancev Gorških Brd tovaršev Borisa Kraigherja in Franceta Bevka.

V kulturnem delu programa so sodelovali šolski otroci iz Cerovega in okoliških vasi, pevski zbori iz Cerovega, Nebla in Medane ter godba na pihala iz Kojškega. M. D.

Precej, a žal premalo

V Zgornji Savinjski dolini so prebivalci po vojni ob pomoči ljudske oblasti vsaj za silo popravili najnujnejše. Gospodarstvo si je prva leta po osvoboditvi dokaj opomoglo. Storitve je bilo precej, a žal še premalo.

Pred vojno je 90% prebivalstva živelo v glavnem od proizvodnje lesa. Zaradi preusmeritve gospodarstva po vojni je bilo treba misliti, kaj bo v Zgornji Savinjski dolini najbolj donosno. V nižinskih občinah Mozirje, Nazarje, Rečica so možnosti za uspešen razvoj kmetijstva. V občinah Solčava, Luče in Ljubno pa tega ni. Zato si v teh krajih prizadevajo, da bi zboljšali turizem in živinorejo. Dal pa dosej še ni bilo pri odločitvi, kaj bi bilo treba razumevanja za to prizadevanje. Zato so ti dva panogi le počasi razvijata. V šoštanjskem okraju je bilo po vojni investiranih v gospodarstvo več milijard din in to predvsem v Saleški dolini, zgradili so za več deset milijonov din raznih športnih in drugih naprav (kegljišče v Šoštanju, Velensko jezero). V Zgornji Savinjski dolini pa je bilo investiranih predvsem za obnovo le nekaj milijonov din. To nesorazmerje investicij je precej vplivalo na življenjsko raven prebivalstva v Zgornji Savinjski dolini — prav tako na gospodarski in kulturni razvoj, ki ju danes ne moremo primerjati z razvojem v Saleški dolini. Zgornji Savinjski dolini, kjer je bilo med vojno veliko požarov in porušena, še sedaj obnova ni končana.

Podoben je z živinorejo. Nujno bi bilo dobiti nekatere sredstva, da bi lahko postavili gospodarstvo teh krajev na trdne temelje. Pospešiti je treba gradnjo turističnih objektov in zboljševanje živinoreje.

Zgornja Savinjska dolina je brez industrije, zato je zaman pričakovati, da bi se sama gospodarsko in kulturno opomogla. Vsekakor bi bilo treba nuditi več pomoči. K. G.

»Metka« je bila vir posebnih dohodkov

Skupina tatrov, prekupevalcev in veržnikov tekstilnega blaga Mehanične tkalnice »Metka« v Celju, se je morala zagovarjati pred ljudskim sodiščem, kjer so tudi prejeli zaslišene kazni.

Francu Urančiču, ki je bil v Mehanični tkalnici »Metka« zaposlen od januarja 1952 do 14. oktobra 1953, je uspelo mimo kontrole odnesti nad 109 metrov raznega tekstilnega blaga, ki ga je nato prodal prekupčevalcem. Praveca trgovina pa se je razvila v tekstilni odpadki. Marija Dobovčnik je nakupila 170 metrov tekstilnega blaga in ga preprodajala po višjih cenah. Za Dobovčnikovo in Karlo Majcenčiča pa ni hotela zastopati niti Terezija Koružnjak. Leta 1952 in 1953 je v trgovski poslovanici »Činčar« na Mariborski cesti prodala 150 metrov tekstilnega blaga z napakami sumljivega izvora. Doma pa je prodala še 300 metrov blaga. Z blagom je prekupevala tudi Terezija Ivankov in bila zato kaznovana z mesece dni zapora medtem ko je Urančič bil kaznovan na 10 mesecev zapora. Dobovčnikova na 4 mesece, Majcenčič na 2 mesece in Koružnjakova na 3 mesece zapora. Vsi bodo morali povrniti škodo, ki so jo povzročili skupnosti. F. K.

Za 200.000 dinarjev blaga so odnesli

V Sentjerneju pri Celju so 10 t m. ponoči vlomili v trgovino. Komisija je ugotovila, da se v lomljeni vrtili iz tečajev znanje levo polovico vrat, ki je bila okovana s pločevino. Še prej so pa odklenili ključavnico obehalco, ki je bila na železnem zapahu. Ključavnico so odnesli s seboj Stortici so odnesli različno blago, podlogo, nogavice, ženske ruke, kolestarske potrebščine liker, žimo in drugo. Skupne škode je približno za 200.000 din.

V soboto 10. t. m. so ponoči vdrl v delavnico zlatarja Stajnarja na Cankarjevo nabrežju v Ljubljani. Vlomili so skozi dobro zavarovana vrata, s katerih so odtrgali dve močni ključavnici obehalci. Odnesli so razno zlatnino, ki so jo stranke prinesle v delo. Približno 80 ljudi je oskodovalnih za več kot 100.000 dinarjev. Varnostni organi nadaljujejo preiskavo.

Dvanajstletni Erih Dominc iz Novega naselja pri Ptujju je 10. t. m. hotel doma v kleti razkazati mino težkega minometalca; v mini je bil še detonator. Mina je eksplodirala in Dominca hudo ranila po glavi, prst in mu odrgala levo roko. Otrok je umrl. Komisija je v kleti našla še dve mini, ki sta pa bili brez detonatorja. Dominc je hotel mine pripraviti, da bi jih vrzel v ogenj, ko bi kurili kres.

Podobna nesreča z bombo se je zgodila v Sukovici pri Laškem v celjskem okraju Peter Bezovšek, star 41 let, je štati travnik udaril z orodjem ob bombo, ki je eksplodirala in ga na mestu ubila.

ZDRAVICA PREDSEDNIKA DJELALA BAJARA

»Gospod predsednik! Cutimo se zelo počaščeni, da Vas vidimo v naši državi in med nami, kajti moji sodržavljanji globoko spoštujejo visoko osebnost kakršna ste Vi, ki ste večkrat in v najtežavnejših pogojih čudežno rešili svojo deželo in ji dali sedanjí izreden položaj. Razen tega ima Vaša plemenita dežela v srcu naše posebno mesto. Kot vse trajne in trdne vezi, tudi vezi med Jugoslavijo in Turčijo izvirajo iz globoke naklonjenosti visokim zaslugam in iz podobnosti značajev, medtem ko po drugi strani tvori njihovo gmotno osnovo skupnost interesov in usode.

Vemo, da je svet zdaj v nenehno težavem položaju, ki je poln nevarnosti. Za države, ki so na strani miru, je bistveno, da delujejo brez omahovanja in brez premora, a v skladu s potrebami, ki izvirajo iz teže odgovornosti, ki jim jih nalaga položaj. To je bistveno za narode, ki žive v miru, in sicer tako z gledišča ohranitve njihovega obstoja kakor tudi z gledišča njihove pravice, da še nadalje žive.

V takšnem razdobju sta bila razborita pot, ki jo je ubrala Jugoslavija, in trdna odločenost, ki jo je pokazala pri tem za stvar pričakovane zmage pravičnosti in dobre volje, dogodek, ki ga bo zgodovina znala pravilno oceniti. Mi, Turki, smo gotovi, da se bo ja varen politični razvoj v Jugoslaviji uresničil in smo prepričani, da bodo sadovi vsak dan čedalje bolj sprejeti, kajti turški narod je vedno dobro poznal

in razumel jugoslovanske narode. Tisti, ki kot mi poznajo pobilje velike vrline Vašega plemenitega ljudstva, morajo ceniti njegovo hrabrost in vdanost svoji neodvisnosti.

Ankarski pakt, ki smo ga podpisali skupno z našo sosedo in iskreno prijateljico Grčijo, je sad tega zaupanja. Trojni pakt je za narode dobre volje činitelj miru in varnosti.

Ankarski pakt je bil sklenjen v duhu zavezništva. Dejansko se naše sodelovanje v zvezi z njegovim uveljavljenjem razvija v tej smeri.

Gospod predsednik! Jaz ne presojam srečne odnose in tesno prijateljstvo med našima dvema državama izključno v okviru ankarskega pakta.

Glavni razlog, da sem poudaril pakt, je v tem, da pomeni dokument, ki dokazuje, da konstruktivna prijateljstva, ki jih navdihuje zaupanje, store veliko uslugo mednarodnemu miru, varnosti in napredku. Zdjaj želimo videti, da bi se narodi, ki so vdani miru, naslonili drug na drugega in tako ustvarili fronto, ki bo bolj enotna kot kdajkoli poprej, ker smo prepričani, da je to edini način, da bi rešili pred uničenjem skupnost narodov, ki nimajo druge želje, kot živeti v miru in varnosti. Hkrati najdemo varnost zase in za naše prijatelje, ko sodelujemo v vsaki akciji, ki prispeva k prijateljstvu, zaupanju in solidarnosti med narodi.

Z veliko radostjo ugotavljam, da se naši odnosi s prijateljsko

Veleposlanik Mates izročil poverilnice

Predsednik Eisenhower mu je zaželel dobrodošlico

Washington, 13. apr. (Tanjug). Novi jugoslovanski veleposlanik v ZDA Leo Mates je danes izročil predsedniku Eisenhowerju poverilnice.

V pismu, ki ga je izročil predsedniku Eisenhowerju, se je Mates zahvalil predsedniku in ameriškiemu narodu za pomoč jugoslovanskim narodom in mu izročil poslanico predsednika Tita, v kateri so izražene najboljše želje za srečo in napredek ZDA ter osebno blaginjo in uspeh predsednika Eisenhowerja.

Predsednik Eisenhower je poudaril v svoji izjavi, da je »ame-

riška vlada istih misli kakor jugoslovanska, da je plodno razvijanje odnosov, temeljenih na medsebojnem razumevanju in spoštovanju, koristno ne samo za obe zainteresirani državi, temveč tudi za širše interese mednarodnega sodelovanja. Predsednik Eisenhower je nadalje poudaril, da je ameriški narod bil močno prijateljsko naklonjen jugoslovanskim narodom tako v minulosti kot tudi med vojno, in sicer spriču boja jugoslovanskih narodov za skupno stvar.

V najbližji preteklosti so bila ta prijateljska čustva še okrepjena s spoštovanjem odločnosti, s katero so jugoslovanski narodi zavrgli tuji jarem in zdaj manifestirajo svojo željo, da ostanejo še nadalje neodvisni. Predsednik Eisenhower je izrazil pripravljenost ameriškega naroda, da se vnaprej s simpatijami in razumevanjem gleda na napore jugoslovanskih narodov, da bi si zagotovili boljše življenje in tako kar najbolj prispevali k ustvaritvi stabilnega in miroljubnega sveta, katerega si vsi želimo.

Na koncu se je predsednik Eisenhower zahvalil za pozdrave maršala Tita in prosil veleposlanika Matesa, naj jugoslovanskim narodom prenese njegove želje za osebno blaginjo predsednika Tita in napredek jugoslovanskih narodov.

»Prosim Vas, zatrdite predsedniku Titu,« je dejal Eisenhower, »da sem prepričan, da bodo naši skupni interesi še nadalje napredovali, če bomo naše odnose tudi v prihodnje razvijali na načelih Ustanovne listine OZN in drug z drugim ravnali pošteno in iskreno.«

Nočne brzovjavke

TEL AVIV — Na izraelski meji je prišlo spet do dveh incidentov. Eden se je pripetil na izraelsko-egiptovski, drugi pa na izraelsko-jordanski meji. Z jordanske strani so davi streljali na izraelsko patroljo, popoldne pa so egiptovske straže streljale na drugo izraelsko patroljo.

NAIROBI — Britanski varnostni organi v Keniji so, odkar se je začela nova ofenziva proti organizaciji Mau-Mau, aretirali nad 1200 ljudi. Te dni bodo pripadnike Mau-Mau bombardirali tudi iz letal na reaktivni pogon.

KAIRO — Podpredsednik vlade Naser, minister za nacionalno orientacijo, Saleem in prometni minister Gamal Saleem so danes v vasi Farukija razdelili kmetom zemljo, ki je bila last bivšega egiptovskega kralja Faruka.

BATAMBANG — Na progi Batambang—Pnom Pen je iztril vlak. 60 ljudi je bilo ubitih. Nesrečo je povzročila mina, ki so jo na progo postavili brzokone pripadniki Ho Si Minhovih enot v Kambožji.

SANTIAGO DE CHILE — Bizu Santiaga je danes strmoglavilo čilsko potniško letalo. Ubilih je bil 12 potnikov in 4 člani posadke.

TOKIO — Japonska vlada bo poslala na centralni Pacifik kontrolno d-žo, ki bo preučiła učinek ameriške vodikove bombe na morsko vodo in ribe.